

จำแนกตามช่องทางการส่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
สรุป ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๘

ลำดับ	ช่องทาง	จำนวน (ราย/ครั้ง)
๑.	เสนอความคิดเห็นด้วยตนเองต่อประธานกรรมการ กรรมการ คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	๗๘
๒.	ไปรษณีย์ ตู้ ปณ. ๙	๓๐
๓.	สื่อสังคมออนไลน์	๕
	รวมทั้งสิ้น	๑๑๓

จำแนกตามเค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ
สรุป ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๘

ลำดับ	โครงร่างรัฐธรรมนูญ	จำนวนผู้เสนอ คน/องค์กร	จำนวนประเด็น ที่เสนอ
๑.	บททั่วไป	๑๕	๑๕
๒.	ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๑ พระมหากษัตริย์	๗	๗
๓.	หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมือง	๖	๓
๔.	ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง	๑๕	๑๓
๕.	ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง	๕	๕
๖.	ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๑	๙
๗.	ส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ	๑๐	๖
๘.	ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี	๑๙	๑๙
๙.	หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	๓๑	๒๔
๑๐.	หมวด ๓ รัฐสภา	๕๑	๔๔
๑๑.	หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี	๑๔	๑๑
๑๒.	หมวด ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ	๑๒	๙
๑๓.	หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน	๑๐	๑๐
๑๔.	หมวด ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น	๓๘	๓๑
๑๕.	ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม	๒๗	๒๔
๑๖.	หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญบัญญัติ)	๓๑	๒๘
๑๗.	ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม	๖	๖
๑๘.	หมวด ๒ การสร้างความปรองดอง	๓	๓
๑๙.	บทสุดท้าย	๑	๑
๒๐.	บทเฉพาะกาล	๒	๒
		รวมทั้งสิ้น	๒๗๐

จำแนกตามการประมวลผลสิ่งเคราะห์ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน
ในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
สรุป ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๘

ลำดับ	โครงสร้างรัฐธรรมนูญ	จำนวนผู้เสนอ	จำนวนประเด็น ที่เสนอ
๑.	บททั่วไป	๙	๙
๒.	ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน หมวด ๑ พระมหากษัตริย์	๓	๖
๓.	หมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมือง	๔	๓
๔.	ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง	๑๑	๒๘
๕.	ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง	๓	๓
๖.	ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๕	๔
๗.	ส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ	๗	๔
๘.	ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี	๘	๘
๙.	หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	๒๒	๒๗
๑๐.	หมวด ๓ รัฐสภา	๒๙	๒๔
๑๑.	หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี	๖	๖
๑๒.	หมวด ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ	๖	๓
๑๓.	หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน	๕	๕
๑๔.	หมวด ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น	๒๕	๔๒
๑๕.	ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม	๑๙	๒๙
๑๖.	หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ)	๒๐	๑๗
๑๗.	ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม	๑	๑
๑๘.	หมวด ๒ การสร้างความปรองดอง	๓	๓
๑๙.	บทสุดท้าย	๑	๑
๒๐.	บทเฉพาะกาล	-	-
		รวมทั้งสิ้น	๒๒๓

ประเด็นความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน
ในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
(ข้อมูลระหว่างวันที่ ๑๔ พ.ย. ๕๗ - ๘ ม.ค. ๕๘)

คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

บททั่วไป

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

บททั่วไป

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	บททั่วไป	<p>๑. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้</p> <p>มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา</p> <p>คณะรัฐมนตรีและศาล</p> <p>ผู้ใดใช้อำนาจหน้าที่หรือสิทธิเสรีภาพให้ได้มาซึ่งอำนาจการปกครองประเทศอันไม่ได้มาจากกระบวนการประชาธิปไตยหรือบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ มีความผิดฐานเป็นกบฏต่อประชาชน พระมหากษัตริย์และแผ่นดินมีโทษประหารชีวิตสถานเดียว</p> <p>มาตรา ๓ ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาประจำชาติ ประชาชนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาและกระทำพิธีตามความเชื่อของตน</p> <p>มาตรา ๔ ประเทศไทยมีทหารตำรวจเพื่อป้องกันประเทศและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และให้ความคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตย สถาบันพระมหากษัตริย์ รัฐบาลและประชาชน ขึ้นต่อนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด</p> <p>มาตรา ๕ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองและพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ใดจะละเมิดหรือจำกัดมิได้ ยกเว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองเท่านั้น</p> <p>หญิงชายมีสิทธิเท่าเทียมเสมอกัน</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรณ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรณ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใดขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้</p> <p>มาตรา ๗ เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตาม ประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>				
๒.	บททั่วไป	<p>๒. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑) การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม</p> <p>(๒) บุคคลใด ไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน</p> <p>(๓) กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน</p>				
๓.	บททั่วไป	<p>๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>ทบทวนบทบัญญัติมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเห็นว่าจะยึดประเพณีการปกครองฯ นั้นคงไม่ชัดเจนเพียงพอ ควรเพิ่มหลักการเทียบเคียงบทบัญญัติที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง หรือหลักกฎหมายเรื่องเดียวกันในต่างประเทศหรือหลักกฎหมายปกครอง รวมทั้งต้องกำหนดองค์กรผู้มีอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน หากกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย ก็ควรปรับปรุงแก้ไขที่มาของตุลาการศาลฯ ให้เปิดกว้างมากขึ้นในเรื่องคุณสมบัติผู้สมัครและคณะกรรมการสรรหา เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนมากยิ่งขึ้น หรือกำหนดองค์กรชั้นใหม่ เช่น คณะกรรมการวินิจฉัยรัฐธรรมนูญ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๔.	บททั่วไป	<p>๔. บทบัญญัติเกี่ยวกับความมั่นคงและเอกลักษณ์ของชาติ</p> <p>(๑) เอกลักษณ์ของชาติไทย ประกอบด้วย สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์</p> <p>(๒) สถาบันพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก และทรงเป็นองค์พระประมุขของชาติ</p> <p>(๓) ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้</p> <p>(๔) บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>(๕) ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ บททั่วไป มาตรา ๑ ควรบัญญัติว่า “เอกลักษณ์ของชาติไทย ประกอบด้วย สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์”</p> <p>(๖) ควรบัญญัติให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ</p> <p>(๗) มาตรา ๕ ควรมีบทบัญญัติว่า “สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นแกนหลักของความมั่นคงของชาติ รัฐและทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องรักษาสถาบันทั้งสามให้สถิตสถาพรตลอดไป</p>				
๕.	บททั่วไป	<p>๕. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>ควรให้มีสภาประชาชนแห่งประเทศไทย และระเบียบสภาประชาชนแห่งประเทศไทย อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓ และ มาตรา ๔</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๖.	บททั่วไป	<p>๖. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) โครงสร้างอำนาจอธิปไตยที่กำหนดไว้เดิมมี ๓ ฝ่าย ไม่สามารถคานอำนาจได้อย่างแท้จริง จึงสมควรแยกอำนาจอธิปไตยเพิ่มขึ้นเป็น ๔ ฝ่าย โดยให้มีฝ่ายความมั่นคง เพื่อเป็นการถ่วงดุลที่สมดุลยิ่งขึ้น</p> <p>(๒) ให้มีสภาสูงสุดแห่งชาติ ทำหน้าที่ควบคุมอำนาจอธิปไตยทุกฝ่าย ฝ่ายบริหารให้มีสภาบริหารแห่งชาติ ทำหน้าที่กำกับดูแล ตรวจสอบการปฏิบัติงานของรัฐบาล ฝ่ายนิติบัญญัติให้มีสภาที่ปรึกษาจากประชาชน ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ ฝ่ายตุลาการให้มีสภาที่ปรึกษาจากประชาชน ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายตุลาการ ฝ่ายความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วยข้าราชการทหาร ตำรวจ ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัย ความสงบสุขของประชาชน และรักษาเอกราชของชาติ</p>				
๗.	บททั่วไป	<p>๗. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ควรกำหนดให้มีความเสมอภาคกันในการได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายไม่เลือกปฏิบัติระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน</p> <p>(๒) การตีความรัฐธรรมนูญควรมีความชัดเจน ป้องกันการตีความเพื่อประโยชน์ของตนเอง</p>				
๘.	บททั่วไป	<p>๘. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>เห็นด้วยกับบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๑ - ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมีการเพิ่มเติมมาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ในเรื่องของอำนาจอธิปไตย เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเรื่องประชาชนชาวไทย</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรณ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรณ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๙.	บททั่วไป	๙. ควรบัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง การประหารชีวิตบุคคล ย่อมจะกระทำมิได้”				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน
หมวด ๑ พระมหากษัตริย์

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๑ พระมหากษัตริย์

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๑ หมวด ๑	๑. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ (๑) “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศ” (๒) “ในกรณีที่มีความจำเป็นปวงชนชาวไทยสามารถขอทูลเกล้าฯ นายกรัฐมนตรีจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้”				
๒.	ภาค ๑ หมวด ๑	๒. ควรให้การสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์เท่านั้นบุคคลใดหรือองค์กรใดแม้จะมีหน้าที่ในการเสนอได้แต่มีอาจก้าวล่วงพระราชอำนาจในข้อนี้ได้เด็ดขาด				
๓.	ภาค ๑ หมวด ๑	๓. เห็นควรคงบทบัญญัติ หมวด ๒ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไว้เช่นเดิม				
๔.	ภาค ๑ หมวด ๑	๔. ปกป้อง และเทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่ให้เห็นถึงความเสียหายของสถาบันพระมหากษัตริย์ทรงงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ				
๕.	ภาค ๑ หมวด ๑	๕. สนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ประชาชนทุกหมู่เหล่าจะต้องได้รับการดูแลอย่างเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรรมนูญ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรรมนูญ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๖.	ภาค ๑ หมวด ๑	๖. ให้บัญญัติว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบราชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อเป็นการยืนยันว่าประเทศไทยมีการปกครองที่มาจากประชาชน และเป็นการปกครองที่ดีสอดคล้องกับ พระปฐมบรมราชโองการที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม”				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมือง

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมือง

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๑	๑. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ “พลเมือง คือ บุคคลผู้มีสัญชาติไทย รวมถึงผู้ที่ตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมหรือถาวรและยังมิได้รับสัญชาติไทย”				
๒.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๑	๒. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ “ต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีความแตกต่างหลากหลายคุ้มครองภาวะความเป็นมารดาและผู้หญิงที่มีเพศสภาพสู่ความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศและความรุนแรงเพราะเหตุแห่งเพศ ตลอดจนป้องกันแก้ไขเยียวยาปัญหาความรุนแรงในครอบครัว”				
๓.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๑	๓. ไม่ควรมีบทบัญญัติหมวดว่าด้วยความเป็นพลเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายไม่ชัดเจน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๒ สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๑. การคุ้มครองส่งเสริมและการขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่ เช่น เพิ่มสิทธิเสรีภาพและการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มากขึ้นกว่าเดิม ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นและกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น				
๒.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) เสนอให้ร่วมมือกันผลักดันกฎหมายว่าด้วยการรับรองสถานภาพทางเพศ (legal gender recognition) เพื่อให้กะเทย และบุคคลข้ามเพศในประเทศไทย ได้มีสิทธิในการเลือกใช้ชีวิตได้ตามความต้องการของปัจเจกบุคคล โดยรัฐมีหน้าที่สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสิทธินั้น ซึ่งเป็นสิทธิโดยชอบธรรมทางกฎหมาย (๒) เสนอให้มีการปฏิรูปและบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงสวัสดิการทางการแพทย์ และสวัสดิการทางสังคมของกะเทย และบุคคลข้ามเพศในประเทศไทย โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ				
๓.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๓. เห็นควรนำความในหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยทบทวนการใช้ถ้อยคำว่า “ต้องให้” บุคคลเข้าร่วม แก้ไขเป็น “บุคคลย่อมมีสิทธิ”				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๔.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๔. เสนอให้บัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพไว้ในรัฐธรรมนูญ ความว่า “.....สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของ ชนชาวไทย ให้เป็นไปตาม ประมวลกฎหมายว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ พ.ศ.” และให้ถือว่าประมวล กฎหมายนี้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญและมีศักดิ์เสมอรัฐธรรมนูญ ทุกส่วนราชการ กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรรัฐ รัฐวิสาหกิจจะต้องยึดถือเป็นการผูกพันที่จะต้องปฏิบัติ				
๕.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๕. เห็นควรนำบทบัญญัติมาตรา ๖๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (ส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ) มาบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ควรปรับปรุงแก้ไข ถ้อยคำหรือข้อความให้ชัดเจน เนื่องจากบทบัญญัติที่ปรากฏในมาตราดังกล่าวมีลักษณะคลุมเครือไม่ ชัดเจนอาจทำให้เกิดความได้สองนัย ดังนั้น ควรกำหนดให้ชัดเจนไปว่า (๑) ให้ประชาชนใช้สิทธิเสนอ เรื่องร้องเรียนต่อศาลผ่านอัยการสูงสุดได้เพียงช่องทางเดียว (๒) หรือจะให้ใช้สิทธิเสนอคำร้องเรียน ได้ทั้งสองทาง คือ ผ่านอัยการสูงสุดก็ได้ และหรือ เสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงก็ได้				
๖.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๖. สิทธิพลเมือง (๑) การกิจของรัฐต่อสิทธิเสรีภาพ - การใช้อำนาจของรัฐต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือ โดยคำวินิจฉัยของศาล รัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตาม รัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความ กฎหมายทั้งปวง (๒) หลักการใช้สิทธิเสรีภาพ - บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตน โดยไม่ละเมิดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลอื่น - บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๓) หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐจะออกกฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้ไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น โดยไม่ขัดต่อพันธกรณีระหว่างประเทศ และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้ - กฎหมายข้างต้นต้องใช้บังคับเป็นการทั่วไป มีความแน่นอน ชัดเจน ไม่มีผลใช้บังคับเป็นการย้อนหลัง ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักสิทธิเสรีภาพ 				
๗.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	<p>๗. ความเสมอภาค</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน - ชาย หญิง และบุคคลที่มีเพศวิถีไม่ตรงกับเพศกำเนิด มีสิทธิเท่าเทียมกัน - การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ชนเผ่าพื้นเมือง ภาษา เพศ เพศวิถี อายุ ความพิการ สุขภาพ สภาพทางกาย สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ - มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและ เสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม - การกำหนดเรื่องสัดส่วนหญิงชายในทุกมาตรการ 				
๘.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	<p>๘. สิทธิในครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคคลที่มีเพศวิถีไม่ตรงกับเพศกำเนิด มีสิทธิก่อตั้งครอบครัว และได้รับการยอมรับจากรัฐ เช่นเดียวกับคู่สมรส - ครอบครัวมีสิทธิที่จะครองเรือนตามหลักศาสนา จารีตประเพณี ความพึงพอใจของตน 				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๙.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	<p>๙. สิทธิในการได้รับสวัสดิการจากรัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคคลต้องได้รับบริการสวัสดิการจากรัฐ ในเรื่องการศึกษา สาธารณสุข การเลี้ยงดูบุตร การมีงานทำ การยังชีพอย่างมีคุณภาพของคนพิการ ทูพพลภาพ ผู้มีอายุเกิน ๖๐ ปี มีบ้านอาณัติประชาชน การจัดสรรที่ดินทำกิน การมีที่อยู่อาศัย รวมถึงการบรรเทาทุกข์อย่างเร่งด่วนในกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ - เด็ก เยาวชน คนพิการ คนสูงอายุซึ่งไม่มีคนดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูจากรัฐ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการดำเนินการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณีความเชื่อและหลักศาสนา - บุคคล กลุ่มบุคคล และชุมชน มีสิทธิจัดระบบสวัสดิการ โดยได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุน จากรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 				
๑๐.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	<p>๑๐. สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุข</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน โดยเสมอภาคกัน รวมถึงการได้รับหลักประกันทางสุขภาพระบบเดียวที่มีมาตรฐาน และมีคุณภาพ และได้รับการชดเชยความเสียหายจากการรับบริการสาธารณสุขนั้น ๆ - บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันโรคและขจัดโรคติดต่อจากรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย - บุคคลย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิและได้รับการชดเชยความเสียหาย <p>เมื่อไปรับบริการสุขภาพ บริการสาธารณสุข</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคคลย่อมมีสิทธิเข้าถึงหลักประกันด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปลอดภัยในการทำงาน 				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรรมนูญ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรรมนูญ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๑.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	<p>๑๑. สิทธิผู้บริโภค</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิทธิของบุคคลและชุมชนที่จะฟ้องร้องผู้ประกอบการที่ก่อให้เกิดผลกระทบ - สิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือด้านกฎหมายในกระบวนการยุติธรรม <p>ทางอาญา การให้คำปรึกษา การเป็นตัวแทนด้านกฎหมายในทุกขั้นตอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิทธิผู้บริโภคต้องได้รับความคุ้มครองตามมาตรฐานสากล ในการได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียนในการแก้ไขเยียวยา การเยียวยาความเสียหาย รวมถึงการรวมตัวเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค - ให้มีองค์กรอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากรัฐซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานรัฐ ในการตราและบังคับใช้กฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำ อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์กรดังกล่าว 				
๑๒.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	<p>๑๒. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทรมาน ทารุณกรรม การลงโทษประหารชีวิต หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ - ในกรณีที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้เสียหาย พนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย มีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นว่านั้น รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควรหรือการเยียวยาความเสียหาย ที่เกิดขึ้นด้วยก็ได้ - บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ - ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึง 				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรรมนูญ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรรมนูญ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>ที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับ การปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการ ตามกระบวนการยุติธรรม - สิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือด้านกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การให้คำปรึกษา การเป็นตัวแทนด้านกฎหมายในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดี รวมทั้งการจัดให้มีการระงับข้อพิพาททางเลือก หรือกระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ และสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางแพ่งตามสมควร - สิทธิที่จะได้รับการสนับสนุนและคุ้มครองจากรัฐในการใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรม โดยให้ มีกองทุนในการสนับสนุน - ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือ ในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว - สิทธิชุมชนที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี สิทธิชุมชน และสิทธิของประชาชน 				
๑๓.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	<p>๑๓. สิทธิของบุคคลที่ขับเคลื่อนเพื่อประโยชน์สาธารณะ</p> <p>บุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กรทางสังคม ที่ดำเนินงานในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับตามหลักสากล มีสิทธิที่จะได้รับการสนับสนุน คุ้มครองจากรัฐ จากความรุนแรง การข่มขู่ การตอบโต้ และการเลือกปฏิบัติ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๔.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๑๔. สิทธิของผู้ใช้แรงงาน - ผู้ใช้แรงงานมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง การไม่ถูกเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน และมีค่าจ้างที่เป็นธรรม - สถานประกอบการและสภาพการทำงานต้องมีความปลอดภัย สอดคล้องกับระบบอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเมื่อเกิดอุบัติเหตุ รัฐต้องมีค่าชดเชย เยียวยาความเสียหายอันเกิดจากการทำงาน - แรงงานต้องมีหลักประกันทางสังคมและสวัสดิการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระหว่างการทำงานและเกษียณอายุทำงาน ทั้งนี้ให้มีระบบบำนาญที่สามารถทำให้แรงงานสามารถดำรงชีพได้ตลอดชีวิต - มีสิทธิได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงาน - มีสิทธิในการก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน ได้รับการคุ้มครองและมีระบบแรงงานสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับสภาพการทำงานและบริบทผู้ใช้แรงงานทุกกลุ่ม				
๑๕.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๑๕. สิทธิเกษตรกร เกษตรกรมีสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริม และคุ้มครอง ให้มีความมั่นคงในปัจจัยการผลิต ทรัพยากร สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การจ้างแรงงาน การจัดทำสัญญาทางการเกษตรที่เป็นธรรม การอนุรักษ์และพัฒนาพันธุกรรม วิธีการผลิต วิถีชีวิต วัฒนธรรม การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน				
๑๖.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๑๖. สิทธิกลุ่มชาติพันธุ์ และชนเผ่าพื้นเมือง - กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง มีสิทธิได้รับความคุ้มครองภายใต้หลักวิถีวัฒนธรรม โดยรัฐส่งเสริม คุ้มครอง เขตคุ้มครองทางวัฒนธรรม - สนับสนุนให้เกิดสภาชาติพันธุ์ ชนเผ่าพื้นเมือง				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๗.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๑๗. สิทธิในทรัพย์สิน - การเวนคืนจะกระทำมิได้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์สาธารณะ ที่ไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตของคน ในชุมชน โดยได้รับราคาที่เป็นธรรม สอดคล้องกับราคาตลาด และบุคคล ชุมชน องค์กรชุมชน มีสิทธิ ร้องคัดค้าน - การคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้เวนคืนไปให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาทต้องไม่เรียกคืนค่าทดแทนที่ ได้ชดใช้ไว้ - อสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปแล้วและไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้คืนแก่เจ้าของและทายาท โดยไม่มี ค่าใช้จ่าย - การคำนวณค่าเวนคืน ต้องคำนึงถึงสิทธิที่จะได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการใช้ประโยชน์ อสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สิน ที่เวนคืน				
๑๘.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๑๘. สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา - บุคคลมีสิทธิรับการศึกษา และเลือกการศึกษาที่เหมาะสมกับตนเองไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ยากไร้ คนพิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก หรือบุคคลไร้สิทธิสถานะ กลุ่มชาติพันธุ์ และชนเผ่า พื้นเมือง ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ - การจัดการศึกษาทางเลือก ของประชาชนทุกระดับ บุคคล ครอบครัว กลุ่มบุคคล องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมมีสิทธิในการเลือกจัดการศึกษา ที่เหมาะสมกับตนเอง ครอบครัว องค์กร และชุมชน โดยได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุน จากรัฐอย่างเสมอภาคเท่าเทียม เป็นธรรม และ เป็นไปได้จริง				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๙.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๑๙. สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน - บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงร่วมระหว่างประเทศจากภาครัฐ คำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตน - สิทธิของบุคคลในการรับทราบ และเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น - การยกเว้นสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล ต้องมีขอบเขตจำกัด มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ไม่เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลยพินิจ - บุคคลมีสิทธิฟ้องร้องในฐานะผู้เสียหายจากการกระทำของรัฐ องค์กรท้องถิ่น เมื่อได้รับทราบข้อมูล หรือพบข้อมูล ที่เสียหาย ที่เป็นการทุจริต				
๒๐.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒๐. สิทธิชุมชน ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม - ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ผู้มีบ้านแต่ไม่มีเลขที่บ้านมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น จารีตประเพณี รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน - ชุมชน องค์กรชุมชน มีสิทธิร่วมกับรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกกฎหมายระเบียบ และข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อรองรับ และอนุรักษ์การใช้สิทธิในเรื่องนี้				
๒๑.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒๑. สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม - ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงการใช้ที่ดิน การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ สุขภาวะ ภายใต้หลักการพัฒนายั่งยืน - ประชาชนที่ไร้ที่อยู่อาศัย มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่ออยู่อาศัย				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<ul style="list-style-type: none"> - รัฐต้องมีหน้าที่ต้องส่งเสริม และคุ้มครองสิทธินี้ - บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี มีสิทธิโดยลำพัง โดยร่วมกับผู้อื่น หรือโดยร่วมกับรัฐดำเนินการปกป้อง คุ้มครอง และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมนั้น โดยรัฐต้องสนับสนุนด้านงบประมาณ และข้อมูลทางวิชาการ - ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติเป็นของประชาชน - การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องเป็นไปตามหลักฉันทานุมิตร่วมของสังคม - ประชาชนมีสิทธิในการอนุรักษ์ฟื้นฟู เข้าถึงและรับผลประโยชน์อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ภายใต้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน 				
๒๒.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	<p>๒๒. สิทธิในการกำหนดการพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนในท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค มีสิทธิที่จะกำหนดทิศทางและการทำแผนการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง - ผู้ที่ได้รับผลกระทบหลักจากกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต้องเป็นผู้ตัดสินใจหลักในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการนั้น - ประชาชนย่อมมีสิทธิได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม - ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาและชดเชยความเสียหายทั้งระยะสั้น ระยะยาว อันเกิดจากการพัฒนา ครอบครัว ชุมชน และวิถีวัฒนธรรม - รัฐต้องจัดให้มีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคม <p>ในระดับยุทธศาสตร์ ก่อนการกำหนดกิจกรรมหรือโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมหรือโครงการที่จะมีผลกระทบต่อชุมชนต้องจัดให้มีการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคม ในบริเวณกว้าง ครอบคลุมผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการรับฟังความเห็นจากองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ 				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		- กระบวนการจัดทำและอนุมัติรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ต้องดำเนินการโดยหน่วยงานที่เป็นอิสระ				
๒๓.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒๓. สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ การมีส่วนร่วมในทุกระดับ ทุกกลุ่ม รวมถึงกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การสื่อสาร ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การร่วมปรึกษา การร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงาน และการร่วมติดตาม/ตรวจสอบ				
๒๔.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒๔. เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม - บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ ปราศจากอาวุธ การสมาคม การรวมกันเป็นกลุ่ม องค์การ การแสดงความคิดเห็น การแสดงออก เสรีภาพสื่อมวลชน โดยรัฐต้องคุ้มครอง อำนาจความ สดวก ไม่ใช่ความรุนแรง การข่มขู่ หรือตัดการสื่อสารทุกรูปแบบ - มีสิทธิชุมนุมแม้ไม่มีรัฐธรรมนูญ				
๒๕.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒๕. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ “บุคคลย่อมเสมอกันตามกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันบุคคลทุกเพศสภาพมีสิทธิเท่าเทียมกันการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศ ฯลฯ จะกระทำมิได้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ”				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๒๖.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒๖. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ มีการรับรองสิทธิพลเมืองในฐานะผู้บริโภค ให้ได้รับสิทธิที่จะได้รับสินค้าและบริการที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการหลอกลวงของโฆษณา สิทธิที่จะได้เลือกซื้อสินค้าและบริการในราคายุติธรรม สิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นในฐานะตัวแทนผู้บริโภค สิทธิที่จะได้รับค่าชดเชย ในกรณีที่ถูกละเมิด สิทธิที่จะได้รับความรู้และไหวพริบอันจำเป็นต่อการบริโภคอย่างเท่าทัน				
๒๗.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒๗. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ควรกำหนดสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองให้มีความครอบคลุมทุกกลุ่มคนในสังคม เช่น หญิง เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มเพศทางเลือก (๒) ไม่มีการเปลี่ยนบ่อย ๆ ถ้าดีอยู่แล้วก็ใช้ของเดิมถึงแม้มีการปฏิบัติ				
๒๘.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒	๒๘. เห็นควรเปลี่ยนชื่อจาก “สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง” เป็น “สิทธิ เสรีภาพของบุคคล” เพื่อสื่อให้เห็นถึงสิทธิอันเป็นปัจเจกบุคคลทุกคนในราชอาณาจักรไทย ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของบุคคลต้องได้รับความคุ้มครอง และขอยืนยันให้คงหลักการเรื่องสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ และเสนอเพิ่มเติมในบางเรื่อง คือ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ส่วนที่ ๒ ความเสมอภาค ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ส่วนที่ ๙ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ ส่วนที่ ๑๐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน ส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๓ หน้าที่พลเมือง

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓	๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ควรกำหนดให้มีวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมเป็นวิชาหลักไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ของเยาวชน				
๒.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓	๒. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ (๑) มาตรา... บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย (๒) มาตรา... บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริต (๓) มาตรา... บุคคลใดเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินตามที่รัฐออก หนังสือสำคัญสำหรับที่ดินให้แล้ว บุคคลนั้นต้องทำประโยชน์ในที่ดินนั้น หากละเลยตามเวลาที่ กฎหมายกำหนดแล้ว ให้ที่ดินนั้นตกเป็นของรัฐ (๔) มาตรา... บุคคลใดจะเข้ายึดถือครอบครองเอาที่ดินหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นมิได้ ถ้าที่ดิน หรือทรัพย์สินของบุคคลใดมิได้ตกทอดแก่ทายาทแล้ว ให้ที่ดินหรือทรัพย์สินนั้นตกเป็นของรัฐ				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรรมนูญ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรรมนูญ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๓.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓	๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ เห็นควรเปลี่ยนชื่อจาก “หน้าที่ของพลเมือง” เป็น “หน้าที่ของบุคคล” เพื่อสื่อให้เห็นถึงหน้าที่ของบุคคลทุกคน และให้คงบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ ในหมวดหน้าที่ของชนชาวไทยไว้ โดยเพิ่มเติมข้อเสนอประกอบด้วย เรื่องให้บุคคลและชุมชนมีหน้าที่พิทักษ์ ปกป้อง สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องการเลือกตั้งเป็น “สิทธิ” ไม่ใช่ “หน้าที่”				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๔	<p>๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ควรจัดตั้ง “สภาที่ปรึกษาการศึกษาและสังคม” เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญให้เยาวชนคัดเลือกกันเป็นสมาชิกสภาที่ปรึกษาการศึกษาและสังคมทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีและพิจารณานโยบายที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนของฝ่ายบริหารเพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาการศึกษาและสังคม</p> <p>(๒) ควรให้เยาวชนตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิ์ในการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย</p> <p>(๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอกฎหมายควรที่จะลงรายละเอียดให้ประชาชนและกลุ่มเยาวชนมีบทบาทในการเสนอกฎหมาย เพื่อพัฒนาและคุ้มครองสิทธิของประชาชนในประเทศให้มากขึ้น</p>				
๒.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๔	<p>๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ต้องเร่งให้มีกฎหมายการมีส่วนร่วมโดยเร็วขึ้น</p> <p>(๒) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันต้องมีความหลากหลายของทุกสาขาอาชีพให้มีธรรมาภิบาล ความโปร่งใส คุณธรรม จริยธรรม ที่สามารถตรวจสอบได้</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรรมนูญ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรรมนูญ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๓.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๔	๓. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ หญิง ชายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง การกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ”				
๔.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๔	๔. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ยืนยันหลักการตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ เกี่ยวกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ โดยให้แก้ไขในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม โดยกระบวนการลงประชามติต้องกระทำเพื่อหาข้อยุติ มิใช่เพียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๕	๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันต้องมีความหลากหลายของทุกสาขาอาชีพให้มีธรรมาภิบาล ความโปร่งใส คุณธรรม จริยธรรม ที่สามารถตรวจสอบได้				
๒.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๕	๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ควรมีการกระจายอำนาจในการตรวจสอบและกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้เสียหายจากการกระทำของรัฐได้				
๓.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๕	๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้ประชาชนสามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งกระบวนการทางจริยธรรม เริ่มตั้งแต่ผู้ตรวจการแผ่นดิน แล้วยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จากนั้นจึงส่งให้วุฒิสภากลั่นแกล้ง โดยหากการลงคะแนนถอดถอน ไม่เกิน ๓ ใน ๕ ให้นำรายชื่อผู้ถูกถอดถอนรวมไว้ในรายชื่อผู้ถูกถอดถอน (Impeachment List) เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โหวตถอดถอนเมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปด้วยการเพิ่มรายชื่อในท้ายใบลงคะแนนเลือกตั้ง หรือจัดให้มีใบลงคะแนนถอดถอน เพื่อให้กาในช่องถอดถอนหรือไม่ถอดถอน และกำหนดเกณฑ์การลงคะแนนเสียงของผู้โหวตที่ไม่ต่ำกว่า ๒๐% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเป็นคะแนนเสียงข้างมากโหวตถอดถอน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		จึงมีผลทำให้ผู้นั้นถูกตัดสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ผู้สมัครอิสระก็สามารถถูกถอดถอนได้เช่นกัน โดยกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจไม่ประกาศ รับรองผล โดยให้ผู้มีคะแนนในลำดับถัดไปและได้รับเสียงสนับสนุนเกิน ๒๐% ในเขตนั้น เป็น ผู้แทนราษฎรแทน				
๔.	ภาค ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๕	๔. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ควรกำหนดให้การทุจริตในวงราชการเป็นคดีที่ไม่มีอายุความ และการชี้เบาะแสหลักฐานการทุจริต หากมีการชี้เบาะแสจนสามารถดำเนินการลงโทษยึดทรัพย์ได้ ให้มีเงินรางวัลให้ผู้ชี้เบาะแส โดยนำเงิน ของผู้ที่ทุจริตนำมาจ่ายให้ ซึ่งมีใช้เบิกจ่ายจากรัฐบาล				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดี
และผู้นำการเมืองที่ดี

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกย่องรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๒ หมวด ๑	๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ถ้า ส.ส. ขาดประชุมสภาผู้แทนราษฎร และลงชื่อแต่ไม่เข้าประชุม รวมทั้งเสียบัตรแทนกัน ให้ดำเนินการทางวินัยในสองสถาน เช่น ภาคทัณฑ์ ตัดเงินตอบแทน หรือเงินเดือน ลดเงินตอบแทนครึ่งหนึ่ง และให้ออก ปลดออก หรือถ้ามีความผิดอย่างร้ายแรงเสียหายแก่ประเทศก็ให้ไล่ออกโดยมีผลทันทีภายใน ๖๐ วัน และให้หมดสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งต่อไป				
๒.	ภาค ๒ หมวด ๑	๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ให้มีบทบัญญัตินายกรัฐมนตรีก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรกต้องดื่มพระพิพัฒน์สัตยา (๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ควรได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือเงินค่ารับรองแต่ให้ได้รับเบี้ยประชุม				
๓.	ภาค ๒ หมวด ๑	๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ควรจัดตั้งสถาบันเกี่ยวกับการปกครองทางการเมือง โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด และผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเมือง โดยกำหนดให้มีการอบรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยทุกภาคส่วน และให้จัดตั้งสถาบันคนดีของประเทศไทย				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรรมนูญ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรรมนูญ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๔.	ภาค ๒ หมวด ๑	๔. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกจากประชาชน ทำการเลือกประธานและรองประธานในแต่ละภาค โดยในเขตภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานครกำหนดให้มีประธานภาคละ ๑ ท่าน รองประธานภาคละ ๒ ท่าน ส่วนเขตภาคตะวันออกและภาคตะวันตก กำหนดให้มีประธานภาคละ ๑ ท่าน รองประธานภาคละ ๑ ท่าน รวมทั้งสิ้นมีประธานและรองประธานภาคจำนวน ๑๙ ท่าน				
๕.	ภาค ๒ หมวด ๑	๕. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ เรื่องแนวทางป้องกันปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ให้นักการเมืองและข้าราชการทุกประเภททุกระดับต้องแจ้งจำนวนเงิน ทรัพย์สินและหนี้สินต่อ ป.ป.ช. ภายในเวลา ๓๐ วัน สำหรับนักการเมือง นับแต่วันได้ รับเลือกตั้ง สำหรับข้าราชการนับแต่วันได้รับบรรจุแต่งตั้ง มิฉะนั้นมีความผิด ป.ป.ช. ต้องตรวจสอบบัญชีที่มีผู้แจ้ง และเก็บรักษาไว้ หากมีเหตุผลอันสมควรว่าผู้แจ้งได้เงินหรือทรัพย์สินมาโดยไม่ชอบ ให้รับสืบสวนสอบสวนดำเนินการโดยเร็วและให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมทั้งจัดให้มีศาลแผนกเฉพาะคดีทุจริตคอร์รัปชันขึ้นในทุกศาล และให้ศาลพิจารณาคดีโดยเร็ว				
๖.	ภาค ๒ หมวด ๑	๖. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ต้องการให้นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และนักการเมืองท้องถิ่น ได้รับเฉพาะเงินเดือนและสวัสดิการเหมือนข้าราชการประจำเท่านั้น ไม่ได้รับสิทธิใด ๆ อื่นอีก รวมทั้งให้นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแลให้ข้าราชการประจำทำตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาเท่านั้น				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๗.	ภาค ๒ หมวด ๑	๗. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ สนับสนุนให้มีการกำหนดระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ไว้ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน เช่น ส.ส. มีกำหนดดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ สมัย และ ส.ว. ไม่เกิน ๑ สมัย				
๘.	ภาค ๒ หมวด ๑	๘. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ควรมีสถาบันการเมืองแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรม อบรม สั่งสอน ให้นักการเมืองทุกระดับชั้นมีคุณธรรม ความรับผิดชอบ ซื่อตรง ไม่โกงแผ่นดิน มีหลักคิดทำพูดให้อยู่ในทำนองคลองธรรม เป็นต้นแบบที่ดีของสังคม โดยผู้จะลงสมัครรับเลือกตั้งทุกตำแหน่งจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรของนักการเมืองที่สถาบันการเมืองแห่งชาติกำหนด				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๒ หมวด ๒	๑. ให้รัฐส่งเสริมสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง และจัดให้มีองค์กรที่เป็นอิสระ ที่ทำหน้าที่คุ้มครองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนการพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองให้ดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองที่รัฐบาลไทยได้ร่วมรับรองไว้แล้ว				
๒.	ภาค ๒ หมวด ๒	๒. จัดระบบการศึกษาที่ส่งเสริมเอกภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของมวลมนุษยชาติและมุ่งเสริมสร้างสันติภาพสากล				
๓.	ภาค ๒ หมวด ๒	๓. แนวนโยบายพื้นฐานด้านการศึกษา (๑) รัฐต้องจัดให้มีงบประมาณเพียงพอสำหรับทุกคนในการได้รับการศึกษา ๑๕ ปี รวมถึงการช่วยเหลือครอบครัวให้สามารถส่งเด็กเข้าเรียนได้ การจัดให้มีกองทุนการศึกษาสำหรับผู้เรียนในระดับปริญญาตรี ที่ผูกติดกับการเป็นอาสาสมัคร และการมีรายได้หลังจบการศึกษา (๒) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับบริบท ฐานทรัพยากร และวิถีชีวิต วัฒนธรรม ชุมชนท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ที่มีความแตกต่างหลากหลาย จัดให้มี แผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมี				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>จิตสำนึกของความเป็นไทย รักท้องถิ่น คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข</p> <p>(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ และจัดสรรงบประมาณอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรชุมชน กลุ่มบุคคล เอกชน และบุคคล สามารถจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิต วัฒนธรรม ชุมชนท้องถิ่นที่มีความแตกต่างหลากหลาย</p> <p>(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผูมีส่วนในการจัดการศึกษาในทุกกลุ่มบุคคล กลุ่มองค์กร มีการศึกษาวิจัย ในศิลปวิทยากรแขนงต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยด้านการจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น ที่มีความแตกต่างหลากหลาย และเผยแพร่ข้อมูล ผลการศึกษาวิจัย สู่สาธารณะ</p>				
๔.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๔. แนวนโยบายด้านสาธารณสุข</p> <p>(๑) รัฐต้องจัดบริการสาธารณสุขให้กับพลเมืองทุกคนบนผืนแผ่นดินไทย โดยเป็นระบบบริการมาตรฐานเดียว มีคุณภาพ ทั้งนี้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติต้องเป็นระบบเดียว และจัดให้มีกองทุนชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นในการรับบริการสาธารณสุขของทุกคน</p> <p>(๒) รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการที่จะบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม</p> <p>(๓) รัฐต้องจัดให้มีคลินิกโรคจากการทำงาน ที่มีแพทย์ด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยในการทำงาน ที่ครอบคลุม ทั่วถึงในพื้นที่ทั่วประเทศ</p> <p>(๔) รัฐต้องจัดบริการสุขภาพที่คำนึงถึงเพศวิถีและระบบอนามัยเจริญพันธุ์ที่ครอบคลุมทั่วถึง และเข้าถึงได้ทุกวัย</p> <p>(๕) รัฐต้องกระจายอำนาจในการจัดบริการสาธารณสุขให้องค์กรท้องถิ่นและองค์กรชุมชน</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรรมนูญ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรรมนูญ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๕.	ภาค ๒ หมวด ๒	๕. แนวนโยบายด้านที่อยู่ (๑) รัฐต้องมีมาตรการในการสนับสนุนให้บุคคลผู้ไร้ที่อยู่อาศัย หรือไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ให้สามารถเข้าถึงที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมในการกำหนดความเหมาะสมในการมีที่อยู่อาศัยของบุคคลเหล่านั้นเป็นสำคัญ (๒) รัฐต้องสนับสนุนให้มีกองทุนเพื่อที่อยู่อาศัย สำหรับผู้ที่ไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย				
๖.	ภาค ๒ หมวด ๒	๖. แนวนโยบายด้านหลักประกันการมีงานทำ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคมสวัสดิการ โดยให้มีการบังคับใช้หรือให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง และให้ชัดเจนในเรื่องการส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงาน มีงานทำ คุ้มครองแรงงานเด็กและสตรี จัดระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไตรภาคีที่ผู้ทำงานมีสิทธิเลือกผู้แทนของตน จัดระบบประกันสังคม รวมทั้งคุ้มครองให้ผู้ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ				
๗.	ภาค ๒ หมวด ๒	๗. แนวนโยบายด้านการจัดการภัยพิบัติ รัฐต้องส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในการภัยพิบัติ ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ และที่เกิดจากมนุษย์ ในการเตรียมป้องกัน บริหารจัดการภัยพิบัติ และการฟื้นฟู เยียวยา ช่วยเหลือ				
๘.	ภาค ๒ หมวด ๒	๘. แนวนโยบายด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (๑) ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ อำนาจ ความยุติธรรม (๒) ให้ความรู้และความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๓) ให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม และการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย</p> <p>(๔) สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและผู้ที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว</p> <p>(๕) รัฐต้องจัดให้มีกระบวนการไกล่เกลี่ยระดับชุมชน ที่มีองค์กรระดับชุมชนท้องถิ่นขึ้นมาทำหน้าที่ด้านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่นแห่งนั้น รวมถึงรัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ให้มีความเข้มแข็งในการทำหน้าที่เชื่อมโยง ประสานกระบวนการยุติธรรม ระหว่างประชาชน ผู้เสียหาย หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๖) รัฐต้องจัดให้มีทนายประจำท้องถิ่น ที่มีหน้าที่โดยตรงในการช่วยเหลือทางคดีประชาชน</p> <p>(๗) รัฐต้องจัดให้มีกองทุนยุติธรรม สำหรับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เช่น การจ้างทนายในการดำเนินคดีโดยตรง</p> <p>(๘) รัฐต้องรับรองสถานะกลุ่มองค์กรชุมชนให้สามารถประกันตัวผู้ต้องหาได้</p>				
๙.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๙. แนวนโยบายด้านการต่างประเทศ</p> <p>(๑) รัฐต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาเขตการค้าเสรี หรือการทำสัญญาระหว่างประเทศ และต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งก่อนและหลังการเจรจา</p> <p>(๒) การทำสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรือเป็นภาคีพันธสัญญาระหว่างประเทศ รัฐต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมทั้งผลผูกพันด้านงบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา</p> <p>(๓) รัฐต้องมีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผลกระทบ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรณ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรณ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>จากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้นและประชาชนทั่วไป</p> <p>(๔) รัฐต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับความตกลงระหว่างประเทศ โดยถือเป็นเรื่องต้องนำเข้าสู่การพิจารณาของกระบวนการทางรัฐสภา ยกเว้นเฉพาะข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนของประชากรกลุ่มต่าง ๆ</p>				
๑๐.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๑๐. แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ</p> <p>(๑) ในกรณีที่นักลงทุนของไทยไปลงทุนในต่างประเทศ หากคนในรัฐชาตินั้นได้รับผลกระทบต้องรับผิดชอบ และดำเนินการตามขั้นตอนตามกฎหมายของไทย</p> <p>(๒) กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเกี่ยวกับการสนับสนุนระบบเศรษฐกิจที่เป็นธรรม ยั่งยืน ไม่ผูกขาด และคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>(๓) กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเกี่ยวกับการควบคุมการรักษาวินัยการเงินการคลัง และปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีให้มีความเป็นธรรม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ</p> <p>(๔) กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเกี่ยวกับการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ</p> <p>(๕) กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรทุกรูปแบบ เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร</p> <p>(๖) กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเกี่ยวกับการให้มีโครงสร้างหรือโครงข่ายพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และระบบบริหารจัดการขนส่งทั้งภายในและระหว่างประเทศ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๗) รัฐต้องส่งเสริม คุ่มครอง กลุ่ม องค์กรชุมชน ธุรกิจ ที่ดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจอินทรีย์ เศรษฐกิจชุมชน เพื่อให้มีความเข้มแข็งและความสามารถที่จะดำรงอยู่ได้บนระบบการแข่งขันและเศรษฐกิจผูกขาด</p> <p>(๘) ปรับปรุงกฎหมายหรือมีนโยบายที่จะควบคุมกำกับกิจการของนักลงทุนไทย ที่ไปลงทุนในต่างประเทศ โดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย กรณีที่กฎหมายของประเทศที่ไปลงทุนมีมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนต่ำกว่ามาตรฐานของไทย</p> <p>(๙) รัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสม เพื่อไม่ให้มีหรือลดผลกระทบข้ามพรมแดน จากกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินการในประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>(๑๐) รัฐต้องปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้สัมปทาน การทำสัญญาร่วมทุนระหว่างประเทศ หรือการยินยอมให้อนุญาตตุลาการเป็นผู้ตัดสินข้อพิพาท ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ</p> <p>(๑๑) รัฐต้องกำหนดนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศและให้มีพื้นที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>(๑๒) รัฐต้องส่งเสริมและคุ้มครองพันธุกรรม ระบบการผลิตแบบจารีตประเพณี องค์กรความรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพื้นที่แหล่งอาหารของชุมชน</p> <p>(๑๓) รัฐต้องยกเลิกหรือให้การสนับสนุนนโยบายการลงทุน</p>				
๑๑.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๑๑. แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>หมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐให้คงหลักการตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ แต่ให้เพิ่มหลักการให้รัฐจัดให้มีการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์ของนโยบาย แผน และแผนงาน (SEA) ตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรรมนูญ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรรมนูญ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๒.	ภาค ๒ หมวด ๒	๑๒. แนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพย์สินทางปัญญา และพลังงาน - ให้คงมาตรา ๘๖ (๑) - ส่งเสริมการประดิษฐ์หรือการค้นคิดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่ผูกขาดทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น - ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัย พัฒนาและใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทนซึ่งได้จากธรรมชาติและเป็นคุณต่อสิ่งแวดล้อม - รัฐต้องกำหนดให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการลงทุนจากบริษัทที่มาลงทุนในประเทศ เพื่อยกระดับการพัฒนาฝีมือแรงงาน				
๑๓.	ภาค ๒ หมวด ๒	๑๓. แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน - ร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาชาติและท้องถิ่น - ร่วมตัดสินใจในทางการเมือง ในการวางแผนการพัฒนาและบริการสาธารณะ - ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการตรวจสอบอำนาจรัฐ - ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมืองจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการพัฒนาภาคประชาชนสังคมให้เข้มแข็ง สนับสนุนการรวมตัวในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบ - ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนาการเมือง - ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชาย รวมถึงบุคคลเพศวิถีที่ใกล้เคียงกัน - รัฐต้องสนับสนุนการดำเนินการสภาพลเมือง ซึ่งเป็นองค์กรที่พลเมืองสามารถใช้อำนาจในการตรวจสอบ เสนอ ติดตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รวมถึงการเสนอกฎหมายภาคประชาชน - รัฐต้องกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นอย่างอิสระ				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๔.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๑๔. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>แนวนโยบายด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รัฐต้องน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ มาเป็นอุดมการณ์ของชาติ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญของรัฐบาล ในการบริหารและพัฒนาประเทศ ในการดำรงชีวิตของคนไทยทุกระดับ</p> <p>แนวนโยบายด้านศาสนา รัฐและทุกภาคส่วนในสังคม ต้องร่วมกันทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ และศาสนาอื่นที่ทางราชการรับรอง ทั้งศาสนาเถรวาทและศาสนาวิถุ ศาสนพืธี ศาสนนุคคลและศาสนธรรมให้มีความมั่นคง</p> <p>แนวนโยบายด้านการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกอันดีงาม และค่านิยมที่พึงประสงค์ รัฐและทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมกันปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกอันดีงาม และค่านิยมที่พึงประสงค์ แก่คนไทยทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ และทุกวัย ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน</p> <p>แนวนโยบายด้านสังคม รัฐต้องให้ความสำคัญแก่การพัฒนาด้านสังคมเท่าเทียมกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เพราะความเจริญทางวัตถุกับความเจริญทางสังคมจะต้องควบคู่กัน ควรมีคณะกรรมการร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>แนวนโยบายด้านการศึกษา รัฐต้องน้อมนำปรัชญาการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ผู้ซึ่งได้รับการเทิดทูนยกย่องว่า “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” ในเรื่องการศึกษาและศาสนา มาประกอบการปฏิรูปการศึกษารอบใหม่</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>แนวนโยบายด้านวัฒนธรรม</p> <p>รัฐควรกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการดำเนินงานและโครงการอนุรักษ์และพัฒนา วัฒนธรรมอย่างเหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้วิถีชีวิตของคน ไทยมีความถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งจะรับต่อการเปลี่ยนแปลง</p>				
๑๕.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๑๕. แนวนโยบายด้านศาสนา</p> <p>(๑) ควรแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของพระภิกษุสามเณรให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัย ในพระไตรปิฎก ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p> <p>(๒) ควรแก้ไขบทบัญญัติให้ครอบคลุมการกระทำความผิดซึ่งอาศัยสถานะความเป็นพระภิกษุ สามเณร เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับเพศ ในประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>(๓) ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้มีบทบัญญัติเรื่องพระไตรปิฎก, สิทธิของพระภิกษุสามเณรในอันที่จะ ร้องขอให้ใช้วิธีนิติกรรมแก่ตน, ทรัพย์สินเงินทองของคณะสงฆ์และกระบวนการจัดการดูแลคณะ สงฆ์ในเรื่องการใช้จ่าย, คุณสมบัติและหน้าที่ไวยาวัจกร และคุณสมบัติ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ ศาลสงฆ์</p> <p>(๔) ควรมีการตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา</p>				
๑๖.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๑๖. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑) มาตรา... รัฐต้องคุ้มครองสนับสนุนให้ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ ประมงเป็น เบื้องต้นก่อนอาชีพอื่นใดทั้งหมด</p> <p>(๒) มาตรา... รัฐต้องจัดให้มีการคมนาคมในทางบก ทางน้ำ ทางอากาศให้เหมาะสม โดยเป็น หน้าที่แรกต้องจัดการการคมนาคมทางรถไฟระหว่างกรุงเทพมหานครกับต่างจังหวัดและระหว่าง จังหวัดกับจังหวัดให้สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยและประหยัดอย่างน้อยให้มีทางคู่ขนานมิใช่ทางเดียว เช่นปัจจุบัน</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		(๓) มาตรา... รัฐต้องให้หน่วยงานของรัฐหรือคนไทย หรือนิติบุคคลที่เป็นของคนไทย ผลิตรถยนต์ รถจักรยานยนต์ วิद्यุ โทรทัศน์ และโทรศัพท์มือถือในตราชื่อคำไทย ใช้ในราชการของรัฐภายใน ๓ ปี นับแต่วันบังคับใช้รัฐธรรมนูญนี้				
๑๗.	ภาค ๒ หมวด ๒	๑๗. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) บุคคลทุกเพศสภาพ เป็นพลเมืองที่มี สิทธิ หน้าที่ และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ โดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน และไม่มีการเลือกปฏิบัติ (๒) ต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของบุคคลทุกเพศสภาพ จัดสวัสดิการด้านสาธารณสุข การศึกษาและสังคมให้บุคคลทุกกลุ่มอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ				
๑๘.	ภาค ๒ หมวด ๒	๑๘. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) รัฐต้องออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิพลเมืองในฐานะผู้บริโภค เช่น พระราชบัญญัติองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๖๑ โดยคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. (๒) รัฐต้องให้หลักประกันแก่ประชาชนในด้านศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และคุณภาพชีวิตโดยทั่วถึงและเสมอภาคกัน (๓) รัฐต้องคุ้มครองให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขปโภคที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ในราคาที่เป็นธรรม รวมทั้งสนับสนุนให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการบริการสาธารณสุขปโภคที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (๔) ก่อนการทำสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรือเป็นภาคี พันธสัญญาระหว่างประเทศ รัฐต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคม และวิถีชีวิต วัฒนธรรม				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>ของประเทศอย่างกว้างขวางหรือมีผลผูกพันงบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา</p> <p>(๕) รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรมีงานทำ ค้ำครองแรงงานที่อยู่ในวิธีการผลิตทุกประเภท โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง</p> <p>(๖) รัฐต้องกระจายอำนาจในการจัดบริการการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาสังคม ชุมชน ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรชุมชน หรือองค์กรเอกชน</p>				
๑๙.	ภาค ๒ หมวด ๒	๑๙. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ “การค้ำก้ำไรเกินควรจะกระทำมิได้ รัฐจะต้องตรากฎหมายว่าด้วยการค้ำก้ำไรเกินควรโดยไม่ชักช้า”				
๒๐.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๒๐. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑) รัฐต้องจัดการศึกษาภาคบังคับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี อย่างมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย</p> <p>(๒) รัฐต้องจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติที่เป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติระยะยาวที่แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงและมีการปรับปรุงพัฒนาทุกๆ ๕ ปี</p> <p>(๓) การศึกษา อบรม การเรียนการสอน วิจัยและเผยแพร่ ต้องได้รับการคุ้มครองทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่พลเมืองศีลธรรมและนโยบายด้านความมั่นคงแห่งรัฐ</p> <p>(๔) รัฐต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความรู้รักสามัคคีมีจิตสาธารณะ สำนึกในความรักชาติ ยึดมั่นในหลักศาสนา เทิดทูนพระมหากษัตริย์และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>(๕) เด็กและเยาวชนต้องได้รับความคุ้มครองจากรัฐมิให้ถูกละเมิดหรือใช้ความรุนแรง หรือแทรกแซง หรือจำกัดสิทธิจะกระทำมิได้และรับต้องให้การพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาตามศักยภาพ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๖) ให้มีทบวงการศึกษาระดับพื้นฐานและทบวงการอาชีวศึกษามีส่วนราชการในสังกัดตามความเหมาะสมกับภารกิจและมีส่วนราชการเป็นกรมในสังกัด และให้เป็นนิติบุคคลโดยสมบูรณ์แบบตามกฎหมาย</p> <p>(๗) รัฐควรจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูโดยจัดตั้งสถาบันการผลิตครูโดยตรงแยกออกจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ</p> <p>(๘) รัฐต้องจัดให้มีระบบสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมและเทคโนโลยีการปฏิบัติวิชาชีพอย่างเพียงพอสอดคล้องความต้องการกำลังคนสายวิชาชีพ เพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมและส่งเสริมภาคเอกชนและสถานประกอบการให้มีบทบาทสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา</p> <p>(๙) การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อประกอบวิชาชีพชั้นสูง จัดงบประมาณให้เพียงพอเพื่อการวิจัยการประยุกต์ใช้และการแสวงหาคำความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ</p>				
๒๑.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๒๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กำหนดในรัฐธรรมนูญให้มีการยกระดับการศึกษาไทย (ทักษะภาษาอังกฤษ) โดยรัฐต้องจัดการเรียนการสอนด้วยโปรแกรมภาษาอังกฤษ (English Program หรือ EP) ให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ให้ทั่วถึงได้ตำบลละหนึ่งแห่ง และไม่เสียค่าใช้จ่าย</p> <p>(๒) รัฐธรรมนูญต้องกำหนดหลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับการศึกษาไทย (ทักษะภาษาอังกฤษ) ด้วย English Program ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐบาลต้องออกกฎหมาย และมีการดำเนินการจัดการศึกษาดังกล่าวให้เสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้ในรัฐธรรมนูญ</p>				
๒๒.	ภาค ๒ หมวด ๒	<p>๒๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ควรเรียกเก็บภาษีมรดก ๑๐% กรณีมีทรัพย์สินมรดก ๕๐ ล้านบาทขึ้นไป</p> <p>(๒) รัฐควรจัดตั้งสภาเกษตรกรและสภาชาวไร่นาสวนผสม</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๒๓.	ภาค ๒ หมวด ๒	๒๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) รัฐควรจัดเก็บภาษีมรดก ภาษีอัตราก้าวหน้า ภาษีการให้ และภาษีที่ดินรกร้างว่างเปล่า (๒) รัฐควรจัดตั้งกองทุนปฏิรูปที่ดิน จัดตั้งธนาคารที่ดิน รวมถึงสนับสนุนกองทุนดูแลผู้ด้อยโอกาส ยึดหลักการจัดการให้เป็นระบบให้ทั่วถึง สร้างการเรียนรู้ตำบล ตลอดจนการจัดการธนาคารข้อมูลเทคโนโลยี				
๒๔.	ภาค ๒ หมวด ๒	๒๔. ควรกำหนดให้สิทธิรับรู้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนไว้โดยชัดแจ้ง				
๒๕.	ภาค ๒ หมวด ๒	๒๕. เห็นควรให้คงบทบัญญัติว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ และเพิ่มเติมสาระสำคัญบางเรื่องดังนี้ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ส่วนที่ ๓ แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ส่วนที่ ๖ แนวนโยบายด้านการต่างประเทศ ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ส่วนที่ ๘ แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม				
๒๖.	ภาค ๒ หมวด ๒	๒๖. ให้มีการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิชาประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมชนเผ่า วิชาภูมิศาสตร์ พลังงาน ทรัพยากรของภูมิภาค หลักประชาธิปไตย การเมืองการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชั่น และศีลธรรมคุณธรรมในทุกชั้นเรียน				
๒๗.	ภาค ๒ หมวด ๒	๒๗. หักภาษีเพื่อสนับสนุนการศึกษาร้อยละ ๗ ของรายได้บุคคล เพื่อตั้งเป็นกองทุนสนับสนุนการศึกษา				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๓ รัฐสภา

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๓ รัฐสภา

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๑. คุณสมบัติของนักการเมือง</p> <p>(๑) นักการเมืองไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง</p> <p>(๒) นักการเมืองทุกระดับจะต้องไม่เป็นบุคคลผู้ต้องโทษในคดีอาญาและคำพิพากษาในคดีแพ่ง</p> <p>(๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองระดับชาติต้องผ่านมติสภาประชาชนระดับจังหวัด</p> <p>(๔) กำหนดให้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน</p> <p>(๕) ยกเลิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ</p>				
๒.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้เลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง ไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องมีอายุ ๔๕ ปี ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง และต้องเป็นคนไทย โดยการเกิด นับถือศาสนาพุทธ มีอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป โดยไม่ต้องมีคุณสมบัติทางการศึกษาและอยู่ในตำแหน่งไม่เกิน ๓ ปี และไม่ให้เป็นติดต่อกัน ๒ สมัย</p> <p>(๒) สำหรับเขตเลือกตั้งให้มีเขตเดียว จังหวัดหนึ่งให้เลือกตั้ง ส.ส. ได้ไม่เกิน ๔ คน โดยไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง และไม่ต้องมีบัญชีรายชื่อแต่อย่างใด ส่วนสภาให้มีสภาเดียว คือ สภาผู้แทนราษฎร สำหรับ สส. จังหวัดละ ๔ คน รวม ๗๗ จังหวัดไม่เกิน ๓๐๘ คน</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๓.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ฝ่ายนิติบัญญัติควรมีจำนวนสมาชิกน้อยลง และมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเท่านั้น</p> <p>(๒) ควรเพิ่มคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยให้ระดับการศึกษาของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง</p> <p>(๓) ควรลดจำนวนพรรคการเมือง</p> <p>(๔) เมื่อมีการเลือกตั้งแล้ว หากมีสมาชิกพรรคการเมืองใดตาย หรือลาออก ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนลำดับรองเข้าดำรงตำแหน่งแทน โดยไม่ต้องมีการเลือกตั้งซ่อม</p>				
๔.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๔. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมาจากการเลือกตั้งของปวงชนชาวไทย และดำรงตำแหน่งได้วาระละ ๔ ปี เมื่อครบ ๔ ปี แล้วต้องเว้นหนึ่งวาระห้ามมิให้เป็นสองวาระติดต่อกัน</p> <p>(๒) กรณีสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตใดสิ้นสุดลงเพราะถูกศาลตัดสินจนถึงที่สุดแล้ว ขาดสมาชิกภาพ ให้เลื่อนผู้สมัครรับเลือกตั้งในคราวเดียวกันที่ได้คะแนนสูงสุดเป็นอันดับรองขึ้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ และบุคคลที่ได้รับการเลื่อนขึ้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีนี้ หากอายุการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึง ๒ ปี มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ในคราวต่อไป อีกครั้งติดต่อกัน</p> <p>(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง</p> <p>(๔) วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งกึ่งหนึ่ง และมาจากการสรรหากึ่งหนึ่งจากจำนวนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ สมาชิกวุฒิสภามีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปีนับแต่วันเข้าดำรงตำแหน่ง ผู้ใดอยู่ครบ ๖ ปี แล้ว ห้ามมิให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาอีกในคราวต่อไป</p> <p>(๕) ทุก ๓ ปี ต้องคัดสมาชิกวุฒิสภาออกกึ่งหนึ่งโดยการจับสลาก ผู้ถูกจับสลากออกแล้ว ไม่มีสิทธิเข้ามาเป็นอีก</p> <p>(๖) ผู้ที่ถูกจับสลากออกกึ่งหนึ่งนั้นต้องเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งกึ่งหนึ่งและสรรหาอีกกึ่งหนึ่ง</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๗) นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และดำรงตำแหน่งได้สองวาระ วาระละ ๔ ปี รวม ๘ ปี และต้องเว้น ๑ วาระ จึงจะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ได้อีก ทั้งนี้ ต้องเป็น นายกรัฐมนตรีคนเดิม</p> <p>(๘) บุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ทุกตำแหน่ง ยกเว้นตำแหน่งนายกรัฐมนตรี</p>				
๕.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๕. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้มีการกลั่นกรอง (Screening) ด้วยการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี</p> <p>(๒) ให้มีการสรรหา (Selecting) ซึ่งอาจประกอบด้วย ๒ วิธี คือ</p> <p>๑) ทางตรง คือ ผ่านการเลือกตั้งโดยตรง (Universal Vote) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่ได้กำหนดไว้ สามารถสมัครรับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>๒) ทางอ้อม คือ ผ่านการเลือกตั้งทางอ้อม (Electoral Vote) ซึ่งอาจมี ๒ วิธี ดังนี้</p> <p>วิธีที่ ๑ ผู้ที่มีคุณสมบัติทั้งหมด ได้รับการประกาศชื่อไว้ ณ สำนักทะเบียนท้องถิ่นและให้ลงคะแนนเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติด้วยกัน (ซึ่งน่าจะมีประมาณ ๒-๕ แสนคน) ผู้ที่ได้รับคะแนนอันดับ ๑ - ๒๐ คือ ผู้มีสิทธิจะได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีจากนั้น ก็ให้ผู้มีคุณสมบัติทั้งหมด ที่ได้รับการประกาศชื่อไว้เป็นผู้เลือกตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้สมัครที่มาจาก ๑ ใน ๒๐ ท่านนั้น</p> <p>วิธีที่ ๒ ผู้ที่มีคุณสมบัติทั้งหมด ได้รับการประกาศชื่อไว้ ณ สำนักทะเบียนท้องถิ่นและให้ลงคะแนนเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติด้วยกัน (ซึ่งน่าจะมีประมาณ ๒ - ๕ แสนคน) ผู้ที่ได้รับคะแนนอันดับ ๑ - ๒๐ คือ ผู้มีสิทธิจะได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี จากนั้นก็ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้สมัครที่มาจาก ๑ ใน ๒๐ ท่านนั้น</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๖.	ภาค ๒ หมวด ๓	๖. ให้จัดระบบการเลือกตั้ง ๒ รูปแบบ ได้แก่ แบบเขตใหญ่ แบบระบบบัญชีรายชื่อ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีที่นั่งสำรองอย่างน้อย ๑๐ % (จากตัวแทนมาตรา ๓๐ ว.๓) โดยสรรหากันเอง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคหรือไม่สังกัดพรรคการเมืองก็ได้ แต่ดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ วาระ				
๗.	ภาค ๒ หมวด ๓	๗. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ควรมีที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด (๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ควรมีที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด (๕๐๐ คน)				
๘.	ภาค ๒ หมวด ๓	๘. สภาผู้แทนราษฎร (๑) มี ส.ส. ๒ แบบ คือ แบบบัญชีรายชื่อ และแบบเขตเลือกตั้ง (๒) จำนวน ส.ส. ทั้งสองแบบให้มีจำนวนใกล้เคียงกัน (๓) จำนวน ส.ส. ไม่ควรเกิน ๓๕๐ คน (๔) วิธีได้มาซึ่งจำนวน ส.ส. ทั้ง ๒ แบบ คือให้นำคะแนนของพรรคการเมืองที่ได้ในระบบบัญชีรายชื่อมาคิดคำนวณเพื่อให้ทราบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะได้ทั้งหมด นำผลการเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตมาพิจารณา หากได้จำนวนที่นั่งน้อยกว่าตัวเลขที่คำนวณจากระบบบัญชีรายชื่อ ก็ให้เพิ่มจำนวน ส.ส. ให้พรรคการเมืองนั้น ให้ได้เท่ากับจำนวนที่คำนวณได้ในระบบบัญชีรายชื่อ แต่กรณีที่ได้ที่นั่งในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งเกินกว่าจำนวนที่คำนวณได้ในระบบบัญชีรายชื่อ ก็ให้พรรคการเมืองนั้นได้ ส.ส. ในระบบแบ่งเขตทั้งหมด โดยจะไม่ได้ ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อโดยผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งต้องมีคะแนนเกินร้อยละ ๕๐ ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ถ้าคะแนนไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ให้ผู้ที่มีคะแนนลำดับที่ ๑ และ ๒ ต้องเข้ารับการเลือกตั้งใหม่				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๙.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๙. วุฒิสภา</p> <p>(๑) คงให้มีวุฒิสภาไว้ โดยทบทวนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาให้เป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างแท้จริงในงานด้านนิติบัญญัติ ทั้งนี้ให้ที่มาของวุฒิสมาชิกมี ๒ ระดับ คือ ระดับที่ ๑ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงในระดับจังหวัด กับระดับที่ ๒ มาจากการเลือกตั้งกันเองภายในจากกลุ่มอาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง</p> <p>(๒) เห็นควรกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่มีความใกล้ชิดหรือมีความสัมพันธ์กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่ว่าจะระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น และรวมถึงไม่ควรให้ผู้ที่พ้นจากการดำรงตำแหน่งในทางการเมืองดังกล่าวสามารถเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้โดยไม่เว้นวรรค</p> <p>นอกจากนี้ เห็นควรกำหนดข้อห้ามการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาในการดำรงตำแหน่งอื่น เช่น รัฐมนตรี ตำแหน่งทางการเมืองอื่น หรือตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญรวมถึงควรห้ามไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หรือตำแหน่งทางการเมืองอื่น ภายหลังสิ้นสุดการเป็นวุฒิสภาโดยมีกำหนดระยะเวลาการเว้นวรรคไว้</p>				
๑๐.	ภาค ๒ หมวด ๓	๑๐. ให้ยกเลิกกฎหมายเรื่องการยุบพรรคการเมือง เพราะเป็นการทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย				
๑๑.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๑๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรคการเมืองเพียงอย่างเดียว ควรมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกประเภทที่ไม่สังกัดพรรคการเมือง เพื่อคอยตรวจสอบและถ่วงดุลทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน</p> <p>(๒) พรรคการเมืองจะต้องส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งทุกครั้ง ถ้าไม่ส่งผู้สมัครจะไม่ได้รับงบประมาณบำรุงพรรค</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๓) การคิดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ใช้เกณฑ์คือ จังหวัดใดมีประชากร ตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ - ๖๐๐,๐๐๐ คน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ๒ คน เขตละ ๑ คน จังหวัดใดมีประชากร ตั้งแต่ ๖๐๐,๐๐๑ - ๑,๒๐๐,๐๐๐ คน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ๔ คน</p> <p>(๔) ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจาก ๒ ระบบ คือ ระบบการเลือกตั้ง และระบบการสรรหา รวมทั้งให้ดำรงตำแหน่งได้เพียง ๒ สมัย เท่านั้น</p> <p>(๕) วุฒิสภา ให้มีสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๒๐๐ คน โดยมาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ ๒ คน และจากการสรรหาภาคละ ๖ คน และให้กรุงเทพมหานครมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภา ๒๒ คน</p> <p>(๖) นายกรัฐมนตรีต้องสังกัดพรรคการเมืองโดยพรรคการเมืองนั้นจะต้องได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าพรรคอื่น ๆ และให้นายกรัฐมนตรีเป็นคนเลือกรัฐมนตรี</p>				
๑๒.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๑๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) รัฐสภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้ทรงคุณวุฒิ สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๔๐๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง สภาผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๕๐ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของคณะองคมนตรี</p> <p>(๒) ให้คณะกรรมการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละจังหวัดประกอบด้วย บุคคลผู้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากประชาชนในจังหวัด จำนวน ๙ คน ทำหน้าที่ศึกษาประวัติชีวิต การทำงาน ความประพฤติ ของผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากกรรมการส่วนมากมีมติเห็นว่าผู้สมัครคนใด มีความประพฤติไม่เหมาะสมหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ก็ให้ตัดสิทธิการสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๓) ผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๓.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๑๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>สภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๑) สภาผู้แทนราษฎร มีจำนวน ๒๐๐ คน ซึ่งกำหนดสัดส่วนประชากร ๓๐๐,๐๐๐ คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน โดยไม่บังคับให้ต้องสังกัดพรรคการเมือง</p> <p>(๒) การศึกษาขั้นต้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย</p> <p>(๓) มีอาชีพการงานหลักฐานมั่นคง มีการเสียภาษีย้อนหลังต่ำกว่า ๕ ปี</p> <p>(๔) ไม่เป็นผู้มีประวัติต่างพร้อย มีความประพฤติในด้านศีลธรรม คุณธรรมดีเป็นแบบอย่างได้เป็นที่ประจักษ์ของสังคม</p> <p>(๕) สภาผู้แทนราษฎรมีวาระ ๔ ปี ไม่มีการยุบสภาก่อนครบวาระ โดยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกิน ๒ สมัย (๘ ปี)</p> <p>(๖) ไม่ดำรงตำแหน่งอื่นใดทางการเมืองและตำแหน่งทางธุรกิจ</p> <p>สมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๑) วุฒิสภา มีจำนวน ๑๕๐ คน ประกอบด้วย สมาชิกสภาธรรมภิบาล ๗๗ คน จาก ๗๗ จังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาอาชีพต่างๆ จำนวน ๗๓ คน</p> <p>(๒) มีอายุ ๓๕ ปี ขึ้นไป</p> <p>(๓) การศึกษาขั้นต้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย</p> <p>(๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปี</p> <p>(๕) สมาชิกวุฒิสภา มีอำนาจให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ต่อรายชื่อที่นายกรัฐมนตรีเสนอแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีแต่ละคน และให้มีอำนาจพิจารณาได้สวนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้พ้นจากตำแหน่งให้ความเห็นชอบให้บุคคลเข้าดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่างๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญ ยกเว้นตำแหน่งคณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>สภาธรรมภิบาล</p> <p>(๑) มีอำนาจหน้าที่ปกป้องรักษาวินัย คุณภาพส่งเสริมศีลธรรม เสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยที่มีธรรมภิบาลที่เข้มแข็งยั่งยืน</p> <p>(๒) สมาชิกสภาธรรมภิบาลมีจำนวน ๑๐๐ คน</p> <p>(๓) มีอายุการดำรงตำแหน่งวาระละ ๖ ปี ยกเว้นข้าราชการที่เกษียณอายุราชการ ต้องเลื่อนผู้ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันคนนั้นขึ้นมาทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาธรรมภิบาล</p>				
๑๔.	ภาค ๒ หมวด ๓	<p>๑๔. เสนอให้บัญญัติล้อยคำต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑) มาตรา... รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนและวุฒิสภา</p> <p>(๒) มาตรา... สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วย ส.ส. ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยให้มี ส.ส. หนึ่งคนต่อจำนวนราษฎร ๒๐๐,๐๐๐ คน แต่ถ้าจังหวัดใดมีจำนวนราษฎรน้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คน ก็ให้มี ส.ส. ได้ ๑ คน</p> <p>(๓) มาตรา... บุคคลผู้มีสิทธิใช้สิทธิเลือกตั้งต้องมีสัญชาติไทย เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนสำมะโนครัว แสดงว่ามีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ในวันที่มีการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วย</p> <p>(๔) มาตรา... บุคคลผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้งเป็น ส.ส. ต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง</p> <p>(๕) มาตรา... บุคคลใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดแล้วจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นอีกไม่ได้</p> <p>(๖) มาตรา... ห้ามมิให้พรรคการเมืองใดรับบุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นมาแล้ว เป็นสมาชิกของพรรค</p> <p>(๗) มาตรา... การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดทำให้ นับแต่แผ่นปลิว ป้ายโฆษณา สถานที่ที่จะปราศรัย เป็นต้น พรรคการเมืองหรือสมาชิกของพรรคการเมืองจะหาเสียงตามอำเภอใจไม่ได้ หากฝ่าฝืนต้องรับผิดและรับโทษ</p> <p>(๘) มาตรา... ห้ามพรรคการเมืองหนึ่งควบกับพรรคการเมืองอื่น</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		(๙) มาตรา... วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่ประธานองคมนตรีถวายคำแนะนำโดยการคัดเลือกจากบุคคลทุกสาขาวิชาชีพจำนวน ๑๐๐ คน (๑๐) มาตรา... คณะกรรมการเลือกตั้งประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีก ๘ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของสภาผู้แทนราษฎร				
๑๕.	ภาค ๒ หมวด ๓	๑๕. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ต้องมีสัดส่วนของหญิง ชาย ที่เท่าเทียมกัน (๒) คณะกรรมการพิจารณากฎหมายทุกฉบับต้องมีสัดส่วนของหญิง ชาย ที่เท่าเทียมกัน				
๑๖.	ภาค ๒ หมวด ๓	๑๖. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมาจากการเลือกตั้งและต้องสังกัด พรรคการเมือง (๒) สมาชิกวุฒิสภาต้องมาจากการเลือกตั้งทั้งหมดและให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี (๓) นายกรัฐมนตรีมาจากเลือกตั้งและสังกัดพรรคการเมือง โดยให้สภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงข้างมากลงคะแนนเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี (๔) ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งรัฐมนตรี (๕) พรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากจะต้องเป็นพรรคที่ได้จัดตั้งรัฐบาล				
๑๗.	ภาค ๒ หมวด ๓	๑๗. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ควรมีการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีโดยตรง เพราะจะทำให้การแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติมีความชัดเจนยิ่งขึ้น				
๑๘.	ภาค ๒ หมวด ๓	๑๘. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ สมาชิกวุฒิสภาควรมาจากการสรรหาเท่านั้น				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๙.	ภาค ๒ หมวด ๓	๑๙. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง				
๒๐.	ภาค ๒ หมวด ๓	๒๐. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีวาระการดำรงตำแหน่งสมัยเดียวเช่นเดียวกับสมาชิกวุฒิสภา				
๒๑.	ภาค ๒ หมวด ๓	๒๑. การออกแบบกลไกและกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกรัฐสภาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การออกแบบระบบการเลือกตั้ง ควรคำนึงถึงผลการเลือกตั้งที่เป็นธรรมต่อผู้สมัครพรรคการเมือง หลักการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เป็นความลับ และอิสระปลอดจากอิทธิพลต่าง ๆ โดยสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนไม่จำเป็นต้องใช้ฐานทางทะเบียนราษฎรเป็นฐานแห่งสิทธิเท่านั้น แต่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นผู้เลือกในฐานะผู้ทรงสิทธิทางการเมืองที่แท้จริง				
๒๒.	ภาค ๒ หมวด ๓	๒๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ๑. บุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ห้ามเป็นข้าราชการการเมือง ๒. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานสภา รองประธานสภา รัฐมนตรี เมื่อต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้อคดีไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่คดีเป็นเรื่องการกระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดเกี่ยวกับฐานหมิ่นประมาทต้องพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๖ (๑๑) มาตรา ๑๑๙ (๘) มาตรา ๑๒๔ (๔) มาตรา ๑๘๒ (๓)				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๒๓.	ภาค ๒ หมวด ๓	๒๓. ให้บัญญัติรับรองสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อรัฐสภาของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในนอกราชอาณาจักรไว้ในรัฐธรรมนูญโดยตรงและชัดเจน และให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ และให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการในการใช้สิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในนอกราชอาณาจักร ให้สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ทัวถึง และเท่าเทียม ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย				
๒๔.	ภาค ๒ หมวด ๓	๒๔. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ไม่ควรมิบบัญญัติการยุบพรรคการเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญเพราะมีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวต้องสิ้นสมาชิกภาพ				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรณ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรณ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๒ หมวด ๔	๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และดำรงตำแหน่งได้สองวาระ วาระละ ๔ ปี รวม ๘ ปี และต้องเว้น ๑ วาระ จึงจะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ได้อีก ทั้งนี้ ต้องเป็น นายกรัฐมนตรีคนเดิม (๒) บุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ทุกตำแหน่ง ยกเว้นตำแหน่งนายกรัฐมนตรี				
๒.	ภาค ๒ หมวด ๔	๒. กรณียุบสภาผู้แทนราษฎรหรือกรณีนายกรัฐมนตรีครบวาระ หรือมีเหตุอื่นใดในการเลือก นายกรัฐมนตรี ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทันทีและให้ปลัดกระทรวงปฏิบัติหน้าที่แทน คณะรัฐมนตรีจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี				
๓.	ภาค ๒ หมวด ๔	๓. ข้อเสนอดังต่อไปนี้ (๑) นายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๒) ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลผู้มีความเหมาะสมที่สมควรได้รับแต่งตั้งเป็น นายกรัฐมนตรี โดยต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรอง มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็น นายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๔.	ภาค ๒ หมวด ๔	๔. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ (๑) มาตรา... พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและคณะรัฐมนตรีอีกไม่เกิน ๓๕ คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองโดยให้สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบ (๒) มาตรา... นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน หากปฏิบัติหน้าที่โดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือโดยการทุจริตแล้วต้องรับผิดชอบทั้งทางอาญาและทางแพ่ง				
๕.	ภาค ๒ หมวด ๔	๕. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ คณะรัฐมนตรีต้องมีสัดส่วนของหญิง ชาย ที่เท่าเทียมกัน				
๖.	ภาค ๒ หมวด ๔	๖. เห็นควรคงบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะรัฐมนตรีที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ นอกจากนี้ เห็นควรกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน หรือการกระทำอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของคณะรัฐมนตรีภายหลังการยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เกิดความชัดเจนและป้องกันมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวด ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวด ๕ การคลังและการงบประมาณของรัฐ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๒ หมวด ๕	๑. ควรบัญญัติคำว่า “ทุนสำรองของชาติ” ไว้ในรัฐธรรมนูญ				
๒.	ภาค ๒ หมวด ๕	๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) กระจายอำนาจเรื่อง การจัดสรรงบประมาณ แบบ Area Base (ให้ความสำคัญกับพื้นที่) จะทำให้มีการกระจายการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณที่ง่ายขึ้น ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการกำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณเพื่อลดความเหลื่อมล้ำความยากจนทั้งระดับชาติ และระดับพื้นที่ (๒) มีกองทุนซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม โครงการประชาชน ประชาสังคม ชุมชน ในการเรียนรู้การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การตรวจสอบ การเข้าถึงข้อมูลราชการ การฟ้องร้องเพื่อการตรวจสอบ การพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อตอบสนองประชาชน				
๓.	ภาค ๒ หมวด ๕	๓. เห็นควรคงบทบัญญัติตามหมวด ๘ ว่าด้วยการเงิน การคลัง และงบประมาณตามที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ
นักการเมือง และประชาชน

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๒ หมวด ๖	๑. การบริหารข้าราชการ กรรมการข้าราชการประเภทต่างๆ ให้มีการเลือกตั้งจากข้าราชการประเภทนั้น กรรมการมีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งโยกย้าย ให้ความดีความชอบข้าราชการชั้นนั้นๆ เว้นแต่ผู้บริหารระดับต้นและระดับสูง ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาอธิการบดีมหาวิทยาลัยเพื่อให้ข้าราชการไม่อยู่ภายใต้อำนาจนักการเมือง				
๒.	ภาค ๒ หมวด ๖	๒. การปฏิรูปการบริหารงานบุคคล ควรให้ข้าราชการในท้องถิ่นมีสิทธิ ศักดิ์ศรี สวัสดิการเท่าเทียมกับข้าราชการพลเรือน ซึ่งข้าราชการท้องถิ่นควรมีระบบสับเปลี่ยน โอน ย้าย แต่งตั้ง และลงโทษระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น				
๓.	ภาค ๒ หมวด ๖	๓. ควรแยกการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจากกระทรวงมหาดไทย โดยให้มาจากการเลือกตั้งเพื่อลดอำนาจของกระทรวงมหาดไทย และการแทรกแซงจากการเมือง				
๔.	ภาค ๒ หมวด ๖	๔. ควรกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐทุกคนมีหน้าที่ต้องส่งเสริมกระบวนการสร้างความโปร่งใสในภาครัฐโดยเน้นการ “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๕.	ภาค ๒ หมวด ๖	๕. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ข้าราชการควรเป็นอิสระจากนักการเมือง (๒) ควรมีสภาพข้าราชการ ที่เป็นองค์กรอิสระอย่างแท้จริง ไม่ขึ้นกับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง
หมวด ๗ การกระจายอำนาจ
และการปกครองท้องถิ่น

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกย่องรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

หมวด ๗ การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๒ หมวด ๗	<p>๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การปฏิรูปโครงสร้างของผู้บริหาร ควรให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นเลือกผู้บริหารในท้องถิ่น และควรให้สมาชิกสภาท้องถิ่นแสดงบัญชีทรัพย์สิน</p> <p>(๒) การปฏิรูปการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น จะต้องป้องกันและปราบปราม การทุจริตการเลือกตั้งทุกรูปแบบ เช่น การซื้อสิทธิขายเสียง</p> <p>(๓) การปฏิรูปความสัมพันธ์กับราชการส่วนภูมิภาค ควรกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น แต่ไม่ใช่เป็นรัฐอิสระ ควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เป็นตัวแทนรัฐบาล กำกับดูแล ถ่วงดุลอำนาจและให้เงินอุดหนุนแก่ท้องถิ่น</p> <p>(๔) การปฏิรูปการบริหารงานบุคคล ควรให้ข้าราชการในท้องถิ่นมีสิทธิ ศักดิ์ศรี สวัสดิการเท่าเทียมกับข้าราชการพลเรือน ซึ่งข้าราชการท้องถิ่นควรมีระบบสับเปลี่ยน โอน ย้าย แต่งตั้ง และลงโทษระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น</p>				
๒.	ภาค ๒ หมวด ๗	<p>๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เห็นควรให้ส่วนราชการในจังหวัดซึ่งสังกัดภูมิภาคปรับโอนภารกิจบางขั้นตอนให้เป็นการดำเนินการของราชการส่วนท้องถิ่นและจัดรูปแบบการบริหารงานในลักษณะท้องถิ่น รูปแบบท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรยุบเพราะเนื่องจากการซ้ำซ้อนในการใช้งบประมาณ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		(๒) เห็นควรกำหนดการโอนงบประมาณรายจ่ายต่างๆของราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งจากเดิมเป็นอำนาจอนุมัติของคณะผู้บริหารท้องถิ่น ควรเปลี่ยนแปลงเป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น				
๓.	ภาค ๒ หมวด ๗	<p>๓. ข้อเสนอที่มีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บัญญัติเรื่ององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักสิทธิชุมชนและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย อปท. ต้องรับฟังความคิดเห็นและให้ชุมชนร่วมพัฒนา พิจารณาและตัดสินใจ และ อปท. ต้องสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชน</p> <p>(๒) กระจายอำนาจไปยังชุมชนและทุกภาคส่วนมิใช่มุ่งเน้นแต่กระจายอำนาจให้ อปท. เท่านั้น</p> <p>(๓) อิสระ ปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น (ให้มีการเลือกตั้งทั้งหมด)</p> <p>(๔) รัฐกระจายอำนาจด้านการคลังและการจัดเก็บภาษี</p> <p>(๕) ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(๖) รัฐต้องพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัด การเลือกตั้งผู้ว่าราชการ</p> <p>(๗) การจัดตั้งสภาพลเมืองในระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้ใช้สิทธิทางตรง และเป็นพื้นที่สร้างการมีส่วนร่วม การกำหนดทิศทาง การวางแผนพัฒนาเมือง</p> <p>(๘) กำหนดกรอบเวลา กฎหมาย และกระบวนการประชามติ ให้ท้องถิ่นที่มีลักษณะจะปกครองตนเองได้นำไปปฏิบัติ</p>				
๔.	ภาค ๒ หมวด ๗	<p>๔. การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น (ระดับท้องถิ่น และระดับท้องที่)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระดับท้องท้องถิ่น ให้มีสัดส่วนผู้หญิงไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ให้กำหนดวุฒิการศึกษาขั้นต่ำต้องจบปริญญาตรี - ระดับท้องที่ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกำนัน ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี 				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<ul style="list-style-type: none"> - ให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง - ให้มีมาตรการพิเศษชั่วคราวสำหรับการกำหนดสัดส่วนให้ผู้หญิงในระบบการเมืองและการบริหาร 				
๕.	ภาค ๒ หมวด ๗	<p>๕. ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ซึ่งใน พรบ.บุคคลท้องถิ่นที่จะต้องแก้ไขและมีข้อเสนอ ดังนี้</p> <p>(๑) ด้านโครงสร้างองค์กรกลาง ขอให้มีองค์กรเดียว ยุบรวม ก.กลาง ทั้ง ๓ ก ให้เป็น ก เดียว ตัวองค์กรจะต้องมีอำนาจกำหนดมาตรฐานแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน</p> <p>(๒) รูปแบบโครงสร้าง อปท. มีความหลากหลายรูปแบบ ยุบ อบจ. ให้มี กทม. เมืองพัทยา เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล (ปรับเปลี่ยน อบต. เป็นเทศบาล) ยุบรวม อปท. เดียวกันเป็นหนึ่ง อปท.</p> <p>(๓) การบรรจุ หากได้รับการอนุมัติกรอบอัตรากำลังแล้ว อปท. สามารถบรรจุแต่งตั้งได้เลย ไม่ต้องรอให้ ก เห็นชอบอีกครั้ง</p> <p>(๔) มาตรา ๑๕ การแต่งตั้ง โยกย้าย การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับบริหารงานบุคคลเป็นอำนาจของปลัด อปท. นั้น ๆ</p> <p>(๕) การให้ความดี ความชอบจะต้องมีการกระจายอำนาจในองค์ตามลำดับชั้น แทนที่จะให้อำนาจกับนายก อปท. เพียงคนเดียว เพื่อถ่วงดุลอำนาจ และรับผิดชอบงานในหน้าที่ร่วมกัน ใช้ระบบคุณธรรมเข้ามาดำเนินการปฏิบัติส่วนนายก อปท. มอบให้ประชาชนในพื้นที่ประเมินว่าจะสอบได้หรือตก ตรวจสอบและช่วยกันทำงานรับผิดชอบซึ่งกันและกัน</p> <p>(๖) การพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น อย่าผูกขาดไว้ที่ส่วนกลางเพียงที่เดียว เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีทางเลือกที่เหมาะสม และควรเน้นย้ำการสร้างวัฒนธรรมขององค์กร อปท.</p> <p>(๗) กำหนดคุณสมบัติของนายกต้องมีวุฒิ ป.ตรี ขึ้นไป (รอง เลขา มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับนายก) สมาชิกสภาฯ วุฒิมัธยมศึกษาไม่ต่ำกว่า ม.๖ หรือเทียบเท่า</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		(๘) องค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรม ทำหน้าที่เสมือน ศาลปกครองให้มีการร้องทุกข์ มีการบังคับใช้กฎหมาย เพียงแต่ไม่เป็นศาลเพราะไม่มีตุลาการ ทำให้องค์กรนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นรูปธรรมให้ผู้ใช้อำนาจปฏิบัติตาม สามารถคุมครองคุณธรรมกับข้าราชการประจำอย่างแท้จริง				
๖.	ภาค ๒ หมวด ๗	๖. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ให้อัยการ อปต. ที่มีความพร้อมด้านการเงิน การคลัง พื้นที่ประชากร ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลทั่วประเทศ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ตรงต่อความต้องการของประชาชน (๒) ให้ผู้บริหารไม่มีอำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่ง บรรจุ แต่งตั้ง โอน ย้าย ลงโทษ เลื่อนชั้น เลื่อนระดับ เนื่องจากถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ผิดระเบียบ จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติได้รับผลกระทบจากผู้บริหาร				
๗.	ภาค ๒ หมวด ๗	๗. การแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการบริหารงานของเทศบาลจะเกิดการถ่วงดุลในสายงานความมั่นคงมหาดไทย ผู้ว่านายอำเภอ แทนที่มีแต่คณะกรรมการชุมชนอย่างเดียว				
๘.	ภาค ๒ หมวด ๗	๘. ให้กำหนดบทบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมและกระจายอำนาจให้องค์กรภาคประชาชนระดับฐานราก ในท้องที่ชนบทและในชุมชนเขตเมืองให้สามารถพัฒนาและใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินได้โดยตรงอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า โดยให้ลดขั้นตอนการพัฒนาไม่ผ่านโครงการภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการบริหารจัดการและการจัดทำโครงการพัฒนาได้ด้วยตนเองของคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการชุมชนเมือง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม สร้างความเท่าเทียม และความเสมอภาคในการบริหารงบประมาณแผ่นดินอย่างทั่วถึง ซึ่งก่อให้เกิดความเข้มแข็งและเจริญรุ่งเรืองอย่างมั่นคงที่เริ่มจากระดับฐานราก				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๙.	ภาค ๒ หมวด ๗	๙. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ลดจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการบริหารงานและประหยัดงบประมาณของแผ่นดินโดยการยุบรวม องค์กรบริหารส่วนจังหวัดกับเทศบาลจังหวัดเข้าด้วยกัน เพื่อทำหน้าที่บริหารจังหวัดโดยไม่แบ่งเป็นในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลเพื่อความเป็นธรรมกับผู้เก็บภาษีในเขตจังหวัดทุกคน แต่ยังคงองค์กรบริหารส่วนตำบลไว้เพื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างตำบลกับจังหวัดและส่วนกลางในการพัฒนาจังหวัด (๒) กำหนดตำแหน่งในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐบาลทุกแห่งต้องมีตำแหน่งที่มีหน้าที่ป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบคอยกลั่นกรองการบริหารจัดการงานที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เป็นการถ่วงดุลและป้องปรามการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ				
๑๐.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๐. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ส่งเสริมให้ประชาชนมีอำนาจปกครองตนเอง ตลอดจนมีสภาพแวดล้อมที่มีสัดส่วนของหญิง ชาย ที่เท่าเทียมกัน และกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นในทุกระดับมีสัดส่วนหญิง ชายที่เท่าเทียมกัน				
๑๑.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๑. เสนอให้บัญญัติถ้อยคำดังต่อไปนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยขอให้เพิ่มเติมข้อความ ชุมชน หมู่บ้าน ให้เป็นคำว่า “การปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนหมู่บ้าน”				
๑๒.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ กำหนดให้รัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับไปจัดการและบริหารงาน การจัดการศึกษาด้วยโปรแกรมภาษาอังกฤษ (English Program หรือ EP) เพื่อให้ประสบความสำเร็จควรให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับไปจัดการและบริหารงาน โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณเบื้องต้น รวมถึงสนับสนุนบุคลากรชาวต่างชาติที่มีความรู้ (เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการพัฒนาครูที่มีความรู้ ความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษได้ทัน)				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๓.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดโดยมีวาระดำรงตำแหน่งไม่เกินสองสมัย (๒) ยกเลิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด				
๑๔.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๔. หลักการการปกครองตนเองขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยืนยันหลักการตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ และเสนอหลักการเพิ่มเติมสองประการ คือ ประการแรก หลักการกำหนดทิศทางการพัฒนาจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ประการที่สอง รัฐต้องสนับสนุนจังหวัดที่ประชาชนมีเจตนารมณ์ต้องการปกครองตนเองเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ทั้งจังหวัด ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ				
๑๕.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๕. โครงสร้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยืนยันหลักการตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๔ เพิ่มหลักการให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เสนอให้มี “สภาพลเมืองท้องถิ่น” เป็นองค์กรหนึ่งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมาจากการสรรหากันเองของกลุ่มหรือองค์กรภาคประชาชนในท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่กำหนดทิศทางการพัฒนาจัดทำบริการสาธารณะ				
๑๖.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๖. ภารกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดหลักการใหม่ คือกำหนดภารกิจระหว่างรัฐส่วนกลางกับภารกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน				
๑๗.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๗. การคลังและรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรยืนยันหลักการตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๓ วรรคสี่ และมีข้อเสนอให้เพิ่มเติมหลักการใหม่สองประการ คือ ประการแรก รัฐต้องจัดสรรรายได้ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคำนึงถึงระดับความสามารถในการจัดเก็บรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละรูปแบบและหลักการจัดทำบริการสาธารณะขั้นต่ำ				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		อย่างเท่าเทียมกัน ประการที่สอง กำหนดหลักประกันในทางรายได้จากภาษีอากรแก่ท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้ที่เพียงพอ				
๑๘.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๘. การกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยืนยันหลักการกำกับดูแลตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ และเห็นควรกำหนดหลักการเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติม คือ กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น				
๑๙.	ภาค ๒ หมวด ๗	๑๙. การบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ สองประการ คือ ประการแรก ให้มีคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น ประการที่สอง กำหนดหลักการเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายด้านการบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ต้องไม่ก่อให้เกิดภาระในทางงบประมาณแก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเกินสมควร				
๒๐.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๐. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ยืนยันหลักการ ตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ และเพิ่มเติมให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษา และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น				
๒๑.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๑. การมีส่วนร่วมของประชาชน ยืนยันหลักการเพื่อรับรองสิทธิของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๗ และให้มีการปรับปรุงหลักการดังกล่าว คือ ประการแรก ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อเพื่อให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นชี้แจง หรือตอบข้อสงสัยเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประการที่สอง กำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		ท้องถิ่นในการส่งเสริมสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ประการที่สาม กำหนดให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยตรงสามารถกระทำได้ง่ายขึ้น และประการที่สี่ กำหนดให้สภาพลเมืองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นได้โดยตรง				
๒๒.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๒. การตรวจสอบและธรรมาภิบาล กำหนดหลักการขึ้นใหม่เพื่อเป็นหลักประกัน การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี				
๒๓.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๓. การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยืนยันหลักการตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ และเห็นควรเพิ่มเติมหลักการใหม่เพื่อกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในพื้นที่				
๒๔.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๔. เรื่องแนวทางปรับปรุงการปกครองท้องถิ่น ควรยกเลิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีพื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศแล้ว นำงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไปให้กับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลแทน ทั้งนี้ ควรรวม อบต. ๒ หรือ ๓ แห่งเข้าเป็นเทศบาลเรียกว่า เทศบาลอำเภอ จะประหยัดค่าใช้จ่ายได้และให้มีสมาชิกเทศบาลแต่ละแห่งได้ ๖ - ๑๐ คน ตามความเหมาะสมแก่พื้นที่และประชากรแต่ละเทศบาล				
๒๕.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๕. แนวทางการกระจายอำนาจชุมชนท้องถิ่นสู่การปฏิรูประบบบทบาทและรูปแบบท้องถิ่นในอนาคต โดยใช้หลักการปกครองตนเอง หลักการพึ่งตนเอง หลักควบคุม การจัดสมดุล ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐส่วนกลางกับท้องถิ่น และบทบาทชุมชน/องค์กรชุมชน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๒๖.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๖. ให้คงรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ให้ปรับบทบาทอำนาจหน้าที่ให้รับผิดชอบเฉพาะงานระดับจังหวัดเท่านั้น				
๒๗.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๗. ให้ยกฐานะองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีความพร้อมขึ้นเป็นจังหวัดจัดการตนเอง โดยมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงจากประชาชน				
๒๘.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๘. ให้ยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลทั่วประเทศ				
๒๙.	ภาค ๒ หมวด ๗	๒๙. ให้ควบรวมเทศบาลและหรือองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเดียวกันเป็นเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ควบรวม แต่มิได้เป็นที่ตั้งของสำนักงานเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ให้ปรับเป็นหน่วยงานย่อยของสำนักงานเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ในรูปแบบเขตหรือแขวงเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานครหรือเทศบาลนครในปัจจุบัน โดยให้มีผู้บริหารเขต/แขวง เป็นผู้บริหารกิจการเขตหรือแขวงนั้น และให้มีสภาพลเมืองเขต/แขวง โดยให้สมาชิกสภาพลเมืองมีที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขต/แขวงนั้น ๆ				
๓๐.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๐. ให้ควบรวมเทศบาลและหรือองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดที่มีความพร้อมขึ้นเป็นเทศบาลมหานคร หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ				
๓๑.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๑. ให้คงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ และอาจจะยกฐานะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมขึ้นเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเพิ่มขึ้นได้ โดยคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นพึงได้รับ				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๓๒.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๒. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงสร้างการบริหารประกอบด้วย ๑) ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยให้ผู้บริหารท้องถิ่นอาจแต่งตั้ง รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่นและที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยเหลือได้ตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ๒) ฝ่ายนิติบัญญัติประกอบด้วย สมาชิกสภาท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นแบบเขตเดียวเบอร์เดียว และมีจำนวนตามสัดส่วนของขนาดและประชากรในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓) ฝ่ายข้าราชการประจำ ประกอบด้วย ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างตามความเหมาะสมและจำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยให้มาจากการสอบแข่งขันของหน่วยงานกลางที่อาจมีการจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายการบริหารงานบุคคลกำหนด				
๓๓.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๓. ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เฉพาะเรื่องที่เป็นภาพรวมของจังหวัด มิให้ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น				
๓๔.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๔. ให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งเดิม ตามประเภทของเทศบาล และตามกฎหมายกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรเพิ่มอำนาจในด้านการจราจรที่เดิมอยู่ในอำนาจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโอนให้กับเทศบาลทั้งหมด				
๓๕.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๕. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นให้ครอบคลุมภารกิจบริการสาธารณะทั้งหมดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีให้ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคดำเนินการซ้ำซ้อนในเขตพื้นที่				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๓๖.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๖. ให้จังหวัดจัดการตนเอง มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับกรุงเทพมหานครและให้ถ่ายโอนภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เดิมของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ที่กระทำในเขตจังหวัดจัดการตนเองให้จังหวัดจัดการตนเองดำเนินการแทนทั้งหมด				
๓๗.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๗. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยจัดเก็บภาษีเองในฐานะภาษีที่รัฐจัดเก็บและแบ่งให้ เช่น ภาษีสุรา ภาษีมูลค่าเพิ่ม				
๓๘.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๘. ให้ยกเลิกภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนและที่ดิน โดยปรับให้เป็นภาษีทรัพย์สินแทน				
๓๙.	ภาค ๒ หมวด ๗	๓๙. แก้ไขการจัดสรรภาษีว่าด้วยพลังงานและการปิโตรเลียมใหม่ ให้เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตได้รับผลกระทบหรือใกล้เคียงด้วย				
๔๐.	ภาค ๒ หมวด ๗	๔๐. ให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล ภายใน ๕ ปี นับแต่รัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ หากรัฐไม่ดำเนินการให้ถือว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ รัฐบาลชุดดังกล่าวต้องมีความรับผิดชอบทางการเมืองโดยให้พ้นจากตำแหน่งโดยทันที และไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ในการเลือกตั้งครั้งถัดไป				
๔๑.	ภาค ๒ หมวด ๗	๔๑. การจัดสรรเงินของรัฐบาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปและให้ยกเลิกเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๔๒.	ภาค ๒ หมวด ๗	๔๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ๑. ให้ยกเลิกองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำลังต่ำที่จะพัฒนา ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นมีพื้นที่ซ้ำซ้อนกับผู้ว่าราชการจังหวัด ๒. ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีวาระดำรงตำแหน่งครั้งละ ๔ ปี				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบ
การใช้อำนาจรัฐ

หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิรัฐ

หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ให้แยกศาลแต่ละหน่วยงาน เช่น ศาลการเลือกตั้ง ศาลการทุจริตคอร์รัปชัน และให้มีศาลทั่วทุกภาค (๒) ให้เพิ่มบทลงโทษแก่ผู้กระทำซ้ำเรา ช่มชืด อนาคต หลอกหลวงเด็ก ให้รุนแรงขึ้น				
๒.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) การเกษียณอายุของข้าราชการตุลาการควรเกษียณราชการเมื่อมีอายุครบ ๖๐ ปี ไม่ใช่อายุครบ ๖๕ ปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ (๒) คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ใช้สูตร ๔:๔:๔ แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้สูตร ๖:๔:๒ และไม่ยอมให้ผู้พิพากษาเลือกศาลสูง จึงเป็นการขัดต่อหลักประชาธิปไตย ดังนั้นควรใช้สูตร ๕:๔:๓ และให้ผู้พิพากษาทั้งหมดเป็นผู้เลือกศาลสูงด้วย				
๓.	ภาค ๓ หมวด ๑	๓. ให้มีการจัดตั้งศาลชำนาญการพิเศษด้านสิ่งแวดล้อม และศาลแรงงานแยกออกจากศาลยุติธรรม				
๔.	ภาค ๓ หมวด ๑	๔. ให้ยกเลิกกฎหมายที่กำหนดให้ผู้พิพากษาศาลการปลดเกษียณจากอายุ ๖๐ ปี เป็น ๗๐ ปี เป็นกฎหมายที่ขัดต่อหลักความเป็นธรรมและหลักของนิติรัฐ				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๕.	ภาค ๓ หมวด ๑	<p>๕. ควรบัญญัติถ้อยคำไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนี้</p> <p>(๑) มาตรา... ศาลยุติธรรมมีสามชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น</p> <p>ให้มีกองผู้ช่วยผู้พิพากษาในทุกชั้นศาลเพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพของการพิจารณาพิพากษาคดีในชั้นศาลนั้นให้มีมาตรฐานเดียวกันและถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจ โดยไม่กระทบต่ออิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๒) มาตรา... ให้มีคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ทำหน้าที่บริหารราชการศาลยุติธรรม มีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว กำหนด ๒ ปี ประกอบด้วย</p> <p>๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ</p> <p>๒) กรรมการบริหารศาลยุติธรรมซึ่งข้าราชการตุลาการเว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาเป็นผู้เลือกจากข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล ชั้นศาลละ ๔ คน</p> <p>๓) กรรมการบริหารศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิด้านการงบประมาณ ด้านการพัฒนาองค์กรหรือด้านการบริหารและการจัดการ ซึ่งประธานกรรมการบริหารศาลยุติธรรมและกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตาม ๒) เป็นผู้เลือกจากบุคคลซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการหรือข้าราชการศาลยุติธรรมจำนวนไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินสี่คน</p> <p>ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๓) มาตรา... ศาลยุติธรรมมีหน่วยงานธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม</p> <p>สำนักงานศาลยุติธรรมมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเป็นผู้เสนอแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมโดยได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ มีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกินสองวาระ มีกำหนดวาระละ ๒ ปี</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๔) มาตรา... องค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ประกอบด้วย</p> <p>๑) ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ</p> <p>๒) กรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละชั้นศาล ชั้นศาลละ ๕ คน ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการในทุกชั้นศาล</p> <p>๓) กรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน ซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ และได้รับการเลือกจากวุฒิสภา จำนวน ๑ คน นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีจำนวน ๑ คน และผู้นำฝ่ายค้านหรือสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑ คน</p> <p>กรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิตาม ๒) และ ๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว กรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิตาม ๒) เมื่อพ้นจากตำแหน่งกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิไม่อาจเสนอตัวเพื่อรับเลือกเป็นกรรมการบริหารศาลยุติธรรมในวาระถัดไป เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมเกินกว่าสองปี</p> <p>ให้คณะอนุกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมทุกชั้นศาล ดำรงตำแหน่งตามวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม โดยให้ข้าราชการตุลาการที่สมัครรับเลือกเป็นกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิตาม ๒) ผู้มีคะแนนในลำดับถัดจากผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมคนสุดท้ายในแต่ละชั้นศาลจำนวนชั้นศาลละ ๕ คน เป็นอนุกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลนั้น หากตำแหน่งอนุกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมว่างลงก่อนหมดวาระ ให้ผู้มีคะแนนในลำดับถัดไปของชั้นศาลที่ว่างนั้นดำรงตำแหน่งแทนจนกว่าจะหมดวาระ</p> <p>(๕) มาตรา... การแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมตามวาระ การเลื่อนตำแหน่งและการเลื่อนเงินเดือน ต้องกระทำโดยคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าว แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>การให้ข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่งและการลงโทษทางวินัยต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม</p> <p>ข้อเสนออื่น ๆ มีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การพิจารณาการกระทำผิดทางวินัยของผู้พิพากษาต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้ และต้องให้สิทธิผู้ถูกลงโทษทางวินัยอุทธรณ์คำสั่งต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ในการนี้ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกผู้พิพากษาที่มีอาวุโสไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวน ๕ คน เป็นคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาถือเป็นที่สุด</p> <p>(๒) ไม่ควรบัญญัติหลักเกณฑ์อันเป็นการจำกัดสิทธิของคู่ความในการฎีกา เพราะเชื่อมั่นว่าผู้พิพากษาศาลยุติธรรมพร้อมที่จะพิจารณาพิพากษาคดีให้แก่คู่ความอย่างถึงที่สุด การลดปริมาณคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลฎีกานั้น เป็นเรื่องการบริหารจัดการคดีที่ศาลฎีกาเองก็ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) ที่จะร่วมมือกับศาลฎีกาในการดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ ศาลยุติธรรมจะสามารถบริหารจัดการคดีให้แล้วเสร็จได้ภายในเวลาไม่เกิน ๒ ปี และเป็นนโยบายที่จะให้คู่ความได้รับฟังคำพิพากษาโดยเร็วและทราบกำหนดนัดฟังคำพิพากษาที่แน่นอนในทุกชั้นศาล ดังเช่นที่ประสบความสำเร็จมาแล้วอย่างดียิ่งในศาลอุทธรณ์ภาคที่นัดฟังคำพิพากษาเฉลี่ยไม่เกิน ๔ เดือนได้ และเมื่อมีการจัดตั้งกองผู้ช่วยผู้พิพากษาในทุกชั้นศาลตามข้อเสนอในเรื่องการสร้างหลักประกันให้แก่ประชาชนที่จะต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม และหลักประกันความเป็นกลางและความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดี จะยิ่งทำให้ระบบการพิจารณาพิพากษาคดีและการทำคำพิพากษามีทั้งความรวดเร็วและมีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องจำกัดสิทธิของคู่ความการฎีกา</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๖.	ภาค ๓ หมวด ๑	๖. ข้อเสนอที่มีดังต่อไปนี้ รัฐต้องจัดให้เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างรวดเร็ว ทัวถึง และมีประสิทธิภาพ และได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ในคดีที่เกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงเพราะเหตุแห่งเพศ ตลอดจนป้องกันแก้ไข เยียวยาปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงเพราะเหตุแห่งเพศ ต้องให้ผู้กระทำผิดหรือจำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง				
๗.	ภาค ๓ หมวด ๑	๗. ศาล ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายระดับพระราชบัญญัติและให้ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายลำดับรอง การคัดเลือกและการแต่งตั้งผู้พิพากษาทุกระดับ ควรเป็นระบบเปิด ในการแต่งตั้งและโยกย้ายผู้พิพากษาศาลเฉพาะทางในศาลชั้นต้นและศาลสูงต้องคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้น ๆ การพิจารณาคดีของศาลต้องครบองค์คณะต้องกระทำโดยเคร่งครัด ให้ศาลอุทธรณ์เป็นศาลพิจารณาและให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะประเด็นข้อกฎหมาย ให้ศาลแรงงานแยกออกจากศาลยุติธรรม ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหารเท่านั้น				
๘.	ภาค ๓ หมวด ๑	๘. กระบวนการยุติธรรม การควบคุมอาชญากรรม ควรเน้นการป้องกันมิใช่การปราบปรามเท่านั้น ให้มีการปฏิรูปตำรวจให้มีลักษณะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน ไม่มียศเหมือนทหาร ปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจ ลดขนาดตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกำหนดให้มีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยทั่วไป				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรณ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรณ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๙.	ภาค ๓ หมวด ๑	๙. ส่งเสริมยุติธรรมชุมชนและยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา				
๑๐.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๐. การฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐ ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและชั้นพิจารณา ให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาใช้ยุติธรรมทางเลือกและยุติธรรมเชิงสมานฉันท์				
๑๑.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๑. ให้มีงานด้านนิติเวชศาสตร์และนิติวิทยาศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่เป็นอิสระมีมาตรฐานและสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย				
๑๒.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๒. ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐทุกขั้นตอน				
๑๓.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๓. เรื่องกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คดีในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ต้องให้คู่ความมีโอกาสดำเนินคดีอย่างเต็มที่ และควรมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยเร็วภายใน ๑ ปี เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีศาลภาคสำหรับศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์จากอธิบดีศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลฎีกาแล้วแต่กรณี จะสามารถขยายได้ไม่เกิน ๙๐ วัน				
๑๔.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๔. เพิ่มอำนาจหน้าที่ให้ศาลปกครองต้องรับฟ้องและรับวินิจฉัยในสิ่งที่เป็นโยบายสาธารณะของประชาชน				
๑๕.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๕. เพิ่มอำนาจหน้าที่ให้ศาลปกครองสามารถคุ้มครองประโยชน์สาธารณะของประชาชนได้ในทันทีหลังจากได้รับคำฟ้องแล้ว จนกว่าจะวินิจฉัยคดีเสร็จสิ้น				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๖.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๖. เพิ่มอำนาจหน้าที่ให้ศาลปกครองต้องรับคำฟ้องและรับวินิจฉัยคดีของประชาชนผู้เห็นว่าตนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ห้ามศาลปฏิเสธว่าประชาชนผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้เสียหายโดยตรงต่อไป				
๑๗.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๗. เพิ่มอำนาจหน้าที่ให้ศาลปกครองต้องคำนึงถึงคดีที่เป็นประโยชน์สาธารณะที่เกี่ยวข้องต่อสถาบันหลักของชาติเป็นสำคัญ อาทิ อธิปไตยของชาติ สถาบันพระพุทธศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ โดยต้องรับฟ้องและคุ้มครองประโยชน์สาธารณะดังกล่าวในทันที				
๑๘.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๘. เพิ่มอำนาจหน้าที่ให้ศาลปกครองต้องรับฟ้องและวินิจฉัยคดีโดยคำนึงถึงความเดือดร้อนเสียหายของประชาชนในทางจิตใจและทางศาสนาว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าความเดือดร้อนเสียหายทางวัตถุ				
๑๙.	ภาค ๓ หมวด ๑	๑๙. ห้ามมิให้ศาลปกครองใช้ดุลพินิจของตนเป็นสำคัญยิ่งกว่าประโยชน์สาธารณะที่สถาบันหลักของชาติจะพึงได้				
๒๐.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๐. หากไม่สามารถเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้แก่ศาลปกครอง ขอให้พิจารณายุบศาลปกครอง และให้คดีพิพาทระหว่างประชาชนกับรัฐโอนไปเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม				
๒๑.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๑. ศาลรัฐธรรมนูญ ต้องมีคุณสมบัติเป็นนักกฎหมายมหาชน นักรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการอย่างต่ำรองศาสตราจารย์ คัดเลือกมาสาขาละ ๓ คน รวมจำนวน ๖ คน และผู้มีประสบการณ์บริหารราชการ จำกัดการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี คัดเลือกมา ๓ คน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๒๒.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๒. ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการพิจารณาคดีที่ล่าช้า เนื่องจากบางคดีค้างพิจารณาอยู่ในศาลเป็นระยะเวลา ๔-๕ ปี โดยไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน จึงควรกำหนดในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับกรอบระยะเวลาในการพิจารณาคดี ของศาลว่า ควรจะเสร็จสิ้นการพิจารณาเมื่อใด เช่นเดียวกับการกำหนดระยะเวลาสอบสวนของพนักงานสอบสวนและระยะเวลาการสั่งคดีของพนักงานอัยการ				
๒๓.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๓. ให้คดีทุจริตคอร์รัปชันในแต่ละระดับไม่มีอายุความ เมื่อคดีถึงที่สุดจะต้องถูกยึดทรัพย์และเสียค่าปรับ ๒ เท่าของค่าเสียหาย ค่าเสียโอกาสที่ภาครัฐหรือองค์กรนั้น ๆ ได้รับ				
๒๔.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๔. ควรมีกฎหมายรองรับอำนาจของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และมีบทลงโทษที่รุนแรงแก่ผู้กระทำความผิด เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่นต่อไป				
๒๕.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๕. ให้รัฐบาลส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรเอกชนในการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย โดยแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ (๗) (๘) ดังนี้ “(๗) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้องรวดเร็วและเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานอย่างถูกต้องครบถ้วน การได้รับความช่วยเหลือทางคดีจากทนายความหรือองค์กรทางกฎหมายของรัฐและเอกชนอื่น และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยสะดวกและรวดเร็ว (๘) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา (๙) รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรเอกชนในการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา”				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรณ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรณ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๒๖.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๖. ให้มีศาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ซึ่งอาจเป็นแผนกหนึ่งของศาลปกครอง) เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทของหน่วยตรวจทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่อาจขัดกับกฎหมาย การให้ดุลยพินิจที่มีชอบ โดยองค์ประกอบของตุลาการศาลให้มีผู้เชี่ยวชาญจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกร่วมพิจารณาด้วย				
๒๗.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๗. ให้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้บริหารท้องถิ่นในสถานหนัก โดยให้การกระทำผิดของข้าราชการฝ่ายประจำซึ่งผ่านการพิสูจน์ข้อเท็จจริงจากกระบวนการทางศาลแล้วที่มีความผิดจริง เป็นความผิดของผู้บริหารท้องถิ่นด้วย โดยต้องรับผิดชอบทางการเมืองและอาญา ตามฐานความผิด				
๒๘.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๘. ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๕๑ ดังนี้ การบรรจุ การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาอาวุโส ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น มาตรา ๑๓ ข้าราชการตุลาการให้ได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งดังต่อไปนี้ (๑) ในศาลฎีกา (ก) ประธานศาลฎีกา ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๕ (ข) รองประธานศาลฎีกา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา และผู้พิพากษาศาลฎีกา ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๔ (๒) ในศาลอุทธรณ์ (ก) ประธานศาลอุทธรณ์และประธานศาลอุทธรณ์ภาค ให้ได้รับเงินเดือนชั้น ๔ (ข) รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๓ - ๔ (๓) ในศาลชั้นต้น				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(ก) อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล และผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น ให้ได้รับเงินเดือนชั้น ๓ แต่ในกรณีที่เห็นสมควร ก.ต. จะให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งข้าราชการตุลาการซึ่งได้รับเงินเดือนชั้น ๔ ให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นก็ได้ ในกรณีเช่นว่านั้น ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าวได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่ไม่ต่ำกว่าที่ได้รับเดิมอยู่</p> <p>(ข) ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๒ - ๓ โดยให้เริ่มรับเงินเดือนในขั้นต่ำของชั้น ๒</p> <p>(ค) ผู้พิพากษาประจำศาล ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๑ โดยให้เริ่มรับเงินเดือนในขั้นต่ำของชั้น ๑</p> <p>(๔) ผู้ช่วยผู้พิพากษา ให้ได้รับเงินเดือนในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาโดยให้เริ่มรับเงินเดือนในขั้นต่ำของตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา</p> <p>ให้ข้าราชการตุลาการได้รับเงินประจำตำแหน่งตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งนับแต่วันที่รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว</p> <p>ข้าราชการตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๑๑ วรรคสองเมื่อเทียบกับตำแหน่งใดให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามตำแหน่งนั้น</p> <p>มาตรา ๑๔ การบรรจุข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้งโดยวิธีการสอบคัดเลือก การทดสอบความรู้หรือการคัดเลือกพิเศษตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๒ ของหมวดนี้</p> <p>มาตรา ๑๕ ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาประจำศาลจะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาและได้รับการศึกษาอบรมจากสำนักงานศาลยุติธรรมแล้วตามระยะเวลาที่ประธานศาลฎีกากำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.ต. แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผลของการศึกษาอบรมเป็นไปตามมาตรฐานของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติสุจริต ความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบ และความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นผู้พิพากษา ทั้งนี้ ให้มี</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		การประเมินผลของการศึกษาอบรมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม กำหนดในระหว่างการศึกษาอบรมตามวรรคหนึ่ง ผู้ช่วยผู้พิพากษาผู้ใดไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่ง ข้าราชการตุลาการต่อไป หรือผู้ช่วยผู้พิพากษาผู้ใดเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษามาเป็นเวลานานกว่า ระยะเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่งถึงหนึ่งปีแล้ว และผลของการศึกษาอบรมยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ของคณะกรรมการ				
๒๙.	ภาค ๓ หมวด ๑	๒๙. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ ๑. ควรแก้ไขให้จำนวนคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ในแต่ละชั้นศาลมีจำนวนเท่า ๆ กัน ๒. ควรกำหนดให้ตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาและรองอธิบดีผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น มาจาก ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ๓. ควรกำหนดให้มติของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม สามารถโต้แย้งคัดค้านได้หรือ ฟ้องร้องต่อศาลเกี่ยวกับมติคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ๔. ผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ไม่สมควรทำหน้าที่บริหาร ตั้งแต่ตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลขึ้นไป ๕. ผู้พิพากษาควรมีอายุไม่เกิน ๖๕ ปี				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

**ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบ
การใช้อำนาจรัฐ**

หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
(องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่น
ตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่
รัฐธรรมนูญบัญญัติ)

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

(องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ)

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑. ควรเพิ่มองค์กรตรวจสอบภาครัฐให้มากกว่านี้โดยให้เปิดรับสมัครอาสาสมัครตรวจสอบภาครัฐ โดยให้ทุกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกเขตเทศบาล คิดตามอัตราส่วนราษฎรที่เหมาะสม				
๒.	ภาค ๓ หมวด ๒	๒. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ปรับวิธีการสรรหาคณะกรรมการองค์กรอิสระ โดยตุลาการไม่ควรใช้อำนาจบริหาร โดยให้มีการสรรหาที่ยึดโยงกับภาคประชาชน (๒) ปฏิรูปการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม และรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยให้หน่วยงานกลางที่ดำเนินงานโดยอิสระเป็นผู้ดำเนินกระบวนการจัดจ้าง และติดตามการปฏิบัติตามรายงาน โดยองค์กรเจ้าของโครงการเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย (๓) ปรับระบบคณะกรรมการผู้ชำนาญการซึ่งทำหน้าที่อนุมัติรายงานให้มีความโปร่งใส ประกอบด้วยผู้มีความรู้ความสามารถ ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมพิจารณา และตัดสินใจในการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน (๔) ให้มีองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพทำหน้าที่ให้ข้อมูลและจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ความเห็นประกอบการพิจารณาก่อนดำเนินการ เป็นองค์กรคู่ขนานกับองค์กรอิสระที่ดำเนินการจัดทำรายงาน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน ธรณ. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ ธรณ. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๓.	ภาค ๓ หมวด ๒	<p>๓. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การปฏิรูปองค์กรสำนักงานอัยการโดยยุบสำนักงานอัยการสูงสุด ให้องค์กรอัยการไปสังกัดกระทรวงยุติธรรมมีฐานะเป็นกรม ซึ่งจะทำให้มีระบบการถ่วงดุล ตรวจสอบ คานอำนาจ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้จัดทำพระราชบัญญัติอัยการใหม่ทั้งหมดเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือต่อองค์กรอัยการ ควรจำกัดอำนาจอัยการลง และให้มีอัยการจังหวัดระดับท้องถิ่น ไม่สังกัดส่วนกลางเป็นหน่วยงานอิสระในการส่งคดีระดับจังหวัดด้วยตัวเอง โดยให้มีคณะกรรมการอัยการจังหวัดเป็น ผู้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และให้มีอัยการอิสระ สามารถฟ้องคดีได้ทุกคดีกรณีรัฐเสียหาย หรือภาคพลเมืองเป็นผู้เสียหายเมื่ออัยการสั่งไม่ฟ้องคดีจะทำให้ลดช่องว่างทางกฎหมาย และเป็นการคานอำนาจและถ่วงดุลในการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบ</p> <p>(๒) การปฏิรูปองค์กรอิสระ กรณีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้คงไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นองค์กรอิสระที่มีประโยชน์ต่อชาติ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้คงไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ควรมีกฎหมายกำหนดที่มา คุณสมบัติ อายุของคณะกรรมการการเลือกตั้งใหม่ และให้มีการปฏิรูปคนในองค์กร กกต. ทั้งหมด</p>				
๔.	ภาค ๓ หมวด ๒	๔. คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่มาของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมาจากการเลือกสรรจาก คณะกรรมการของฝ่ายบริหาร ๓ คน ฝ่ายนิติบัญญัติ ๒ คน และฝ่ายตุลาการ ๒ คน รวม ๗ คน ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง				
๕.	ภาค ๓ หมวด ๒	<p>๕. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>ต้องมีสัดส่วนของหญิง ชาย ที่เท่าเทียมกัน ในคณะกรรมการทุกคณะขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๖.	ภาค ๓ หมวด ๒	๖. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ขอให้ยุบสภา กรรมการสิทธิมนุษยชน ผู้ตรวจการแผ่นดิน เพราะ ๓ องค์กรนี้ไม่มีประโยชน์ (๒) ขอให้ยุบศาลรัฐธรรมนูญ โดยให้ศาลรัฐธรรมนูญไปรวมอยู่กับศาลฎีกา (๓) ขอให้มีการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและกรรมการการเลือกตั้งปีแรกให้ประธานศาลฎีกาเสนอผู้พิพากษาศาลฎีกา โดยที่ประชุมใหญ่เสนอให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมายและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอต่อหัวหน้า คสช. นายกรัฐมนตรีเลือกเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และครั้งต่อไปให้ประธานศาลฎีกาเสนอผู้พิพากษาศาลฎีกา โดยมติที่ประชุมใหญ่ให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเสนอไปยังรัฐสภาเพื่อเลือกให้เหลือตามจำนวนที่ต้องการ				
๗.	ภาค ๓ หมวด ๒	๗. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ องค์กรอิสระ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ให้มาจากการสรรหา ต้องมีความเป็นกลาง โดยเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประกาศใช้ต้องสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรดังกล่าวขึ้นมาใหม่ทั้งหมดและให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี				
๘.	ภาค ๓ หมวด ๒	๘. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้ (๑) ศาลรัฐธรรมนูญ ต้องมาจากการเลือกและคัดสรรจากที่ประชุมรัฐสภา และได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีขอบเขตอำนาจพิจารณาตัดสินตีความเฉพาะเมื่อมีการขัดกัน ความหมายขัดกันในกฎหมายรัฐธรรมนูญเท่านั้น โดยผลการพิพากษาตัดสินให้มีผลผูกพันเฉพาะองค์กรของรัฐเท่านั้น แต่ไม่มีผลผูกพันกับอำนาจฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) และอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา)				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๒) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ต้องมาจากการคัดเลือกและคัดสรรจากที่ประชุมรัฐสภา และต้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้ง มีวาระดำรงตำแหน่ง ๕ ปี</p> <p>(๓) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องมาจากการคัดเลือกและคัดสรรจากที่ประชุมรัฐสภา และต้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้ง มีวาระดำรงตำแหน่ง ๕ ปี</p> <p>(๔) คณะกรรมการการเลือกตั้งกลางแห่งประเทศไทย ต้องมาจากการคัดเลือกและคัดสรรจากที่ประชุมรัฐสภา และได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้ง มีวาระดำรงตำแหน่ง ๕ ปี หากคณะกรรมการการเลือกตั้งกระทำความผิด ให้มีบทลงโทษจำคุก ๕ ปี และตัดสิทธิ์การดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรของรัฐ เป็นเวลา ๑๐ ปี</p>				
๙.	ภาค ๓ หมวด ๒	<p>๙. ข้อเสนอมีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) จำนวนคณะกรรมการการเลือกตั้ง จากเดิม ๕ คน เพิ่มเป็น ๗ คน</p> <p>(๒) เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจการแบ่งเขตเลือกตั้ง จึงให้เพิ่มเติมอำนาจในการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง</p> <p>(๓) แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นหน่วยงานราชการที่เป็นอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยกิจการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นราชการในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน และให้มีกฎหมายเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๔) อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็น โดยเพิ่มเติมกรณีหากได้รับคำสั่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับแต่งตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยให้ต้นสังกัดตั้งกรรมการลงโทษทางวินัยได้ทันที โดยไม่ต้องตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงอีก</p> <p>(๕) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด มีอำนาจในการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น</p> <p>(๖) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเฉพาะการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยแล้วฟ้องคดีต่อศาล หากเห็นว่าผู้สมัครหรือบุคคลใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เสมือนคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่เป็นอัยการสั่งฟ้องเท่านั้น (ไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง) แล้วส่งให้ศาลชั้นต้นแผนกคดีเลือกตั้ง และหากคู่ความหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งจะอุทธรณ์ให้อุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง และการยื่นเรื่องต่อศาลในแผนกคดีเลือกตั้งไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะร้องหรือฟ้องศาลแผนกคดีเลือกตั้งนั้นได้เอง</p> <p>ศาลแผนกคดีเลือกตั้งต้องเป็นศาลยุติธรรมไม่ว่าศาลชั้นต้นหรือศาลฎีกา เพราะให้มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาลงโทษทางอาญา และสั่งให้ผู้สมัครชดใช้ค่าเสียหายในการจัดการเลือกตั้งใหม่ได้ด้วย ในส่วนจำนวนค่าเสียหายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (การเลือกตั้งระดับชาติ) หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ อปท. (การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น) กำหนดและคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเสนอไปพร้อมกับคำฟ้องโดยเป็นคำขอท้ายฟ้อง (เดิมศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีอำนาจแต่เฉพาะสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ไม่มีอำนาจลงโทษทางอาญาหรือทางแพ่งได้)</p> <p>การดำเนินการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมตลอดทั้งการพิจารณาคดีของศาลทุกชั้นศาลต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี</p> <p>(๗) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด ให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภาระงาน โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดขนาดใหญ่มีจำนวน ๕ คน จังหวัดขนาดเล็ก ๓ คน</p>				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
		<p>(๘) คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดไม่จำกัดวุฒิการศึกษาและต้องไม่เป็นข้าราชการประจำหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ</p> <p>(๙) ควรเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้ง หรือบุคคล หรือคณะบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ในการสืบสวนสอบสวน ให้มีอำนาจในการออกหมายเรียกพยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร ขอบหมายค้นในการรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเลือกตั้งทุกระดับหากฝ่าฝืนหมายเรียกให้มีโทษตามกฎหมาย</p> <p>(๑๐) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด ผู้อำนวยการคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด คณะอนุกรรมการ บุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายได้ และให้พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา</p>				
๑๐.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑๐. เห็นควรปรับปรุงองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น				
๑๑.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑๑. เรื่องแนวทางปรับปรุงแก้ไขอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ต้องมีหน้าที่สำคัญในการจัดให้มีการเลือกตั้งแต่ละครั้ง เจ้าหน้าที่ กกต. ต้องออกพื้นที่เผยแพร่ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบตำแหน่งที่เปิดรับสมัครนั้น ผู้ได้รับเลือกตั้งต้องทำหน้าที่อะไร ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งศึกษาให้เข้าใจว่า ผู้สมัครใดมีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะทำหน้าที่ และบัญญัติหรือแก้ไขกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ กกต. มีอำนาจสืบสวน จับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งในช่วงเวลาที่มีการสมัครรับเลือกตั้ง และจับนำตัวผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑๒.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑๒. ทุกคดีที่ ป.ป.ช. ดำเนินการต้องผ่านอัยการสูงสุด ห้ามฟ้องต่อศาลโดยตรง				
๑๓.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑๓. กรรมการ ป.ป.ช. ทุกคนมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔-๕ ปี				
๑๔.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑๔. องค์กรอิสระทุกองค์รวมทั้งศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔-๕ ปี				
๑๕.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑๕. ให้มีคณะอนุกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินที่แต่ละกระทรวงได้รับ ในกรณีที่เป็นโครงการของรัฐวิสาหกิจ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณโดยทำหน้าที่ตรวจสอบและจัดประมุขกับหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย				
๑๖.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑๖. ให้มีคณะกรรมการจริยธรรมแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านศาสนศาสตร์และจริยศาสตร์ เพื่อดูแลเรื่องจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ				
๑๗.	ภาค ๓ หมวด ๒	๑๗. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ต้องมีคุณสมบัติ เป็นนักกฎหมายเอกชน โดยเป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นอย่างต่ำ หรือเป็นพนักงานอัยการระดับสูง จำนวน ๓ คน เป็นนักบัญชี การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน ๓ คน เป็นนักเศรษฐศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ การศึกษาระดับปริญญาโท และอาจมีตำแหน่งอย่างต่ำระดับอธิบดี จำนวน ๓ คน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความ

เหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๔ หมวด ๑	๑. กำหนดประเด็นการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมไว้ ๑๐ ประเด็น คือ (๑) ด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน (๒) ด้านสวัสดิการสังคม (๓) ด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ (๔) ด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (๕) ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (๖) ด้านกระบวนการยุติธรรม (๗) ด้านหลักประกันทางธุรกิจ (๘) ด้านกฎหมายเอกชนและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (๙) ด้านการปฏิรูปการศึกษา (๑๐) ด้านสื่อมวลชน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง
หมวด ๒ การสร้างความปรองดอง

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

หมวด ๒ การสร้างความปรองดอง

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอให้บรรจุ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	ภาค ๔ หมวด ๒	๑. การนำข้อเท็จจริงและรากเหง้าของปัญหาความขัดแย้งมาเป็นบทเรียนในการสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน				
๒.	ภาค ๔ หมวด ๒	๒. การนิรโทษกรรมต้องนำหลักความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านมาใช้อย่างครบถ้วนและต้องกำหนดเงื่อนไขสำคัญที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงในการนิรโทษกรรม				
๓.	ภาค ๔ หมวด ๒	๓. ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนคนในชาติ รู้รักสามัคคี ให้มีความเอื้ออาทรต่อกันและกันให้รู้จักความเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความเคารพความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

บทสุดท้าย

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

บทสุดท้าย

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	บทสุดท้าย	๑. ลักษณะสำคัญของรัฐธรรมนูญไทย ควรมีความถาวรยกเลิกไม่ได้ แต่อาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ บังคับใช้บางมาตราได้				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ

บทเฉพาะกาล

ตารางข้อเสนอแนะของประชาชนในการยกร่างรัฐธรรมนูญ

บทเฉพาะกาล

ลำดับ	เค้าโครงร่างรัฐธรรมนูญ	ประเด็นที่เสนอ	ข้อเสนอเบื้องต้น			
			๑	๒	๓	๔
๑.	บทเฉพาะกาล	- ไม่มีข้อเสนอ -				

ข้อเสนอเบื้องต้น

๑. บรรจุไว้ใน รธน. ๒. ออกเป็น พ.ร.บ. ประกอบ รธน. หรือ พ.ร.บ. ๓. ส่งให้ฝ่ายบริหาร ๔. อื่น ๆ